

Szerkesztőség kiadóhivatal
és nyomda: Bul. Reg. Ferdin-
and (József főherceg-ut) 4.
Telefon: 151, Sörgöncim
Közlöny. Arad. :: Az Aradi
Nyomda Vállalat tulajdona,
kiadása és rotációs nyomása.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente
1080, félévre 540, negyed-
évre 270, havonta 90 Lej.
Külföldre havonta 50 Lejtel
több :: Egyszer 5 Lej,
Máskor 6 Lej. :: (Bucu-
restiben 50 bani felár.)
Hirdetések tarifa szerint ::

XLVI. évfolyam, 218. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Péntek, 1931. szeptember 25

Előterben a koncentrációs kor- mány lehetősége

Argetolanu telefon-tárgyalásai
Titulescuval — Buzdugan, a
Nemzeti Bank igazgatójának

politikai missziója. Lunian feltűnésteltető kijelentései a targuljiui nagygyűlésen

**Titulescu: „Elképzelhetetlen, hogy Erdély jeles fiai
nélkül lehessen kormányozni az országot“**

Bucurestiből jelentik: A Eupta hosszabb cikkben foglalkozik a politikai helyzettel és megállapítja, hogy Argetolanu újabb kereste az alkalmat a Titulescuval való érintkezésre. Erre vall az a körülmény, hogy néhányszor hosszasan beszélgetett telefonon a Genfben levő politikussal. Titulescu — amint a lap értesült — egy román sajtóorganum munkatársa előtt nyilatkozott a jelenlegi román politikai helyzetre vonatkozólag és olyan kijelentést tett, amely szerint a koncentráció szükségessége mindjobban előtérbe kerül. Ezt a koncentrációt csakis az összes pártok bevonásával képzei el és hangsúlyozta, hogy Erdély részvételét nagyon fontosnak tartja, mert elképzelhetetlen egy ilyen tartomány jeles fiai nélkül kormányozni az országot.

Az Adeverul arról tud, hogy Buzdugan, a Banca Nationala egyik igazgatója pénzügyi megbízatásán kívül politikai kérdésekben is tárgyalni fog Titulescuval. A lap még arról is ír, hogy értesülése szerint a nemzeti-paraszt-párt is az utóbbi időben erősen közeledik a koncentráció eszméjéhez. Lunian egyenesen felhatalmazás alapján hangoztatta a targuljiui nagygyűlésen az összes pártok szolidaritá-

sának szükségességét. Az Adeverul felidézi Iorga és Titulescu közös áprilisi királyi audienciáját, amikor Iorga kimenőben már a megbízatás tudatában mégis azt mondta Titulescunak, hogy szerinte azért helyesebb lett volna ha ő alakítja meg a kormányt, mire Titulescu ezt felelte: „Nem, ez most már nem lehetséges, de eljön az idő, amikor Önök hozzám fordulnak“. A lap leszögezi, hogy az az idő, amiről Titulescu beszélt, még nem következett el, azonban uton van.

Anglia saját erejéből stabilizálja a fontot

Kimerítették a nemrég felvett kétszázmilliós kölcsönt — Fontos tárgyalások folynak Amerikában — London aranyat ad el — Megszilárdul az angol kormány helyzete — Az Angol Bank kamatába hat százalék

Laval amerikai látogatása dönti el a világ sorsát

Londonból jelentik: Az angol kormány a font teljes értékének visszaállítására törekszik. Az angol pénzügyi operáció a font leromlásával 60 millió fontot veszítene, amit nem tudna kiheverni az állam. A párisi lapok általában az angol pénzügyi helyzet szanalásával kapcsolatban cikkeznek. A Matin határozottan cáfolja egy nemzetközi konferencia ala-

kulását, melyben Hoover és Laval nevei kapcsolódtak bele. Szó van ellenben a nemzetközi fizetési moratóriumról, melynek meghosszabbítását Hoover két évre tervezi.

Ugyancsak londoni jelentések számolnak be arról, hogy illetékes személyiségek megjelentek tegnap a kormány vezetői előtt, hogy Franciaország és az Egyesült-Államok részéről újabb kölcsönről tárgyaljanak. Azonban a Brit Birodalom belső erejéből akarja a font stabilitását helyreállítani. A kormányt nem zavarja az a körülmény sem, hogy a nemrég felvett 200 milliós kölcsön már kimerült.

Washingtonban az a felfogás uralkodik, hogy Laval amerikai látogatása fogja eldönteni a világ sorsát. A látogatás nemcsak valutáról szóló tárgyalások, hanem politikai megbeszélések miatt történik. Hoover eszméjének meg kell menteni a világot kritikus helyzetéből és el kell hoznia az igaz ujjáépítést, az arany standardizálását, sőt a jóvátételről és a háborus adósságok elintézéséről is szó lehet.

Londonból jelentik: Délafrikából fémmillió font értékű aranyat szállítottak Londonba, mely a mai napon megérkezett. Az aranyértéknek felét ma áruba bocsátotta a kormány. Harmincötezer fontsterling értékű aranyat bel-földi kereskedelmi érdekeltségek, míg 215 ezer font értéket Amerika vásárolt meg 103—105 árfolyamon.

Hír szerint a közeli napokban husz képviselő, közöttük két volt miniszter is, átlép az angol munkáspártból a nemzeti kormányba. Ez a segítség nagyon megszilárdítja a kormány helyzetét, amelyre vélemények szerint azért van szükség, mert minden valószínűség szerint október első hetében kiírják a választásokat.

Londonból jelentik: Az Angol Bank mai ülésén a bankkamatlábát 6 százalékban állapították meg.

Meghiusultak az olasz-francia flotta-tárgyalások

Párisból jelentik: A Paris Midi jelentése szerint a francia-olasz flotta-tárgyalások véglegesen meghiusultak.

Európában nincs fegyverkezési verseny

— állapította meg Genfben a francia delegátus

Olaszország javaslata a lefegyverezésre nem vihető keresztül a gyakorlatban — A Népszövetség csupán ama kívánságát fejezte ki az államoknak, hogy ne fokozzák fegyverkezésüket — A lefegyverzés kérdését teljesen elejtette a Népszövetség

Borah szenátor: „Es Európa szakadatlanul fegyverkezik...“

Genfből jelentik: A Népszövetség mai közgyűlésén feszült figyelemmel várták a francia kormány állásfoglalását a fegyverkezés szüneteltetésének kérdésében. Erről a problémáról ugyanis Briand a népszövetségi tanács ülésén nem tett említést. A mai ülésen Franciaország képviselőjében Massigly szólalt fel, aki előrebocsátotta, hogy az olasz javaslat mögött nem keres önző érdekeket. Ugyanakkor kijelentette azt is, hogy a világ idegessége nem a túlméretezett fegyverkezéstől származik, mivel jelenleg nincs is fegyverkezési verseny. Vitába szállt azzal a felfogással, mintha a fegyverkezések szüneteltetése megkönnyítést eredményezne a munkanélküliség szempontjából. Olaszország javaslata gyakorlatilag nem vihető keresztül és az a határozat, amit javasol, a jelenlegi status quot csak látszólag tartja fenn. A szárazföldi fegyverkezés hatálytalanságának az a módja, hogy a fegyverkezési költségvetést a jelenlegi szinten tartják, nem megfelelő, mivel nem azon mulik a kérdés, hogy költségvetésileg milyen összeget engedélyeznek a fegyverkezésre, hanem az, hogy a valójában mennyit használnak fel. Massigly azt javasolta tehát, hogy vagy arra szorítkozzunk, hogy azon kívánságukat fejez-

zék ki, hogy az egyes államok ne fokozzák fegyverkezésüket, vagy pedig kérjék meg a Népszövetséget, hogy az fejezze ki oly értelemű kívánságát a különböző kormányok előtt, hogy azok a leszerelési konferenciára megfelelő instrukciókkal küldjék ki delegátusaikat. Ebben az esetben ugyanis Massigly szerint már a tárgyalások elején létrejöhetne meg-egyezés.

Washingtonból jelentik: Borah szenátor, a washingtoni szenátus külügyi bizottságának elnöke ma nagy beszédet tartott a világgazdaság válságos helyzetéről.

— A világgazdaság válsága egyre csak súlyosbodik! — mondotta a szenátor — mindaddig, amíg nem vetnek véget az örületos fegyverkezési mániának, amely még a legáltalmasabb népeket is az anyagi tönk szélére juttatja. Ezt a válságot nem lehet addig megszüntetni, míg nem revidálják a békeszerződéseket, melyek végképp megmérgezik Európa életét! — Végül emelt hangon így kiáltott fel Borah szenátor:

— És Európa szakadatlanul fegyverkezik, fegyverkezik, fegyverkezik!

Borah beszéde nagy feltűnést keltett.

Maniu és Bratianu György találkozásáról

„A politikai pártok között mindig voltak érintkezési felületek” — Előkészületek az októberben tartandó cebel Avram Iancu-ünnepségekre

Az aradi liberálisok szerint a georgisták, averescánusok és a nemzeti-parasztpárt közös frontot alkotnak

A belpolitikai élet eseménye az a találkozás, amely Badacsonyan játszódtott le a napokban és amelynek alkalmával Bratianu György és Maniu Gyula ötórás beszélgetést folytatott. Az érdekes eseménnyel kapcsolatban az *Aradi Közlöny* munkatársa ma felkereste *Ispravnic Sever* dr.-t, a georgista liberális-párt aradi tagozatának elnökét, aki kérdésünkre a következőket mondotta:

— Bratianu Györgynek Maniu Gyulánál tett látogatásáról csak a lapokból értesültem és így arról, hogy a megbeszéléseken miről esett szó, egyelőre még semmit se tudok. Meg kell említenem azonban azt, hogy az egyes politikai pártok között mindig voltak bizonyos érintkezési felületek. Bratianu György pedig az az ember, akit sohasem vezetett gyűlölség, aki mindig a nemzeti érdeket tartotta szem előtt. Nem valószínűtlen tehát, hogy az az ember, aki amikor az ország érdekében helyvélnak látta, hogy szakítson saját pártjával, ugyanettől a szemponttól vezérelve megbeszéléseket folytasson valamelyik ellenséges politikai párt vezetőjével.

Különös érdeklődésre tarthat számot Fabius dr.-nak, a georgista-párt kolozsvári vezetőjének nyilatkozata is, aki Bratianu Györggyel együtt tett látogatást Maniu Gyulánál Badacsonyan.

— Bratianu György történetész — mondotta Fabius dr. — és mint ilyen azt kezdeményezte, hogy a nagy román nemzeti hősnék, Avram Iancu-nak síremlékét állítsanak fel a Brád melletti Cebán, Októberben nagyszabású ünnepségek lesznek ezzel kapcsolatosan, amelyre az összes politikai vezérférfiakat meghívják. Bratianu György azért ment Badacsonyra, hogy meghívja Maniut ezekre az ünnepségekre. Maniu meg is ígérte, hogy eljön...

Ugyanakkor azonban kiellenéfte Fabius dr. azt is, hogy az öt óra alatt, amíg a két politikus együtt volt, nagyfontosságú politikai kérdések kerültek szőnvegre. Például megbeszéltek Maniu és Bratianu György abban, hogy a kormánynak távoznia kell. A politikai pártok többségét hangoztatták mind a ketten a koalíciós alakulatokkal szemben. A nemzetközi krízis kérdésében is egy véleményen van Bratianu György és Maniu. Sőt a kisebbségi kérdésben is egybehangozták véleményeiket: egyetlen törvénnyel kell megoldani a kérdést.

— A megbeszélések természetesen nem két politikus, hanem két magánember között folytak — hangsúlyozta Fabius dr. — Mi nem a nemzeti-parasztpárt volt elnökével, hanem Maniu Gyulával, a magánemberrel beszélgettünk.

A Duca vezetése alatt álló liberális-párt aradi vezetőinek véleménye szerint Maniu és Bratianu György találkozása azzal van összefüggésben, hogy Bratianu György pártja, az Averescu-párt és a nemzeti-parasztpárt közös frontot akar kiépíteni egy eljövendő liberális-uralommal szemben, amelynek közelségét mind a három párt érzi.

Bucurestiből jelentik: Bratianu György badacsonyi váratlan látogatása fölkaparta a poli-

A romániai gabonakereskedelem és az angol font válsága

Az angol font válsága különösen a román gabonakereskedelmet érintette. Tudvalevő ugyanis, hogy a gabonaügyleteket rendszerint fontban szokták lebonyolítani és azok, akiknek most a külföldről angol fontban volt járandóságuk, tetemes veszteségeket szenvedtek. Értesülésünk szerint a romániai nagy gabona-exportáló vállalatok máris tárgyalásokba bocsátkoztak a külföldi cégekkel annak érdekében, hogy az ügyletek alapjául ezután ne az angol fontot vegyék. A font helyett minden valószínűség szerint a hollandi forint fog esni a választás. Így tehát az export, amely különösen Kelet felé néhány napig szünetelt, újból teljes erővel megindul.

tikai élet nyugalmát. A kombinációk egész sorát fűzik az erre különben is hajlamos bucaresti-i lapok ehhez a vízithez és úgy vélik, hogy Bratianu György és az ő-liberális-párt között a közeledés utolsó szálai is elszakadtak, ezek után Bratianu Györgynek nem látszott más célszerű lépés, minthogy a másik nagy kormányképes párttal keres érintkezést, annál is inkább, mert programja nagyjában meg is egyezik a nemzeti-parasztpárttal.

Duca egyébként Bucurestibe érkezik és megkezdí tárgyalásait a liberális-párt kimagasló egvéniségeivel, majd vidéki körutra indul.

A pénzügyminiszter nyilatkozata miatt

a bucaresti-i angol követ tiltakozó jegyzéket nyújtott át

Argetoianu nem nyilatkozott barátságosan az angol kormányról — Cáfolják a jegyzék átadásának hírért, mert a követ nincs is Bucurestiben

Bucurestiből jelentik: Ma az Adeverul szerint az a hír terjedt el Bucurestiben, hogy az angol követ jegyzéket nyújtott át a kormánynak, amelyben tiltakozását fejezte ki Argetoianu-nak a font esésével kapcsolatosan néhány nap előtt tett nyilatkozata miatt, amely-

Orvosi bizonyítvánnyal lehet csak házasságot kötni Törökországban

Rendelet, amely védi az utódok egészségét.

A n k a r á b ó l jelentik: A török kormány ma rendeletet adott ki, amely szerint a házasság előtt a férfiak és nők kötelesek magukat orvosi vizsgálatnak alávetni, annak megállapítása céljából, hogy nem-e szenvednek olyan betegségben, amely az utódokra káros lehet. A rendelet szerint az esketést végző hivatalnok csak az orvosi bizonyítvány felmutatása után adhatja össze a házassalándókat. Érdekes megemlíteni, hogy eddig már számos európai állam igyekezett ezt a rendszert bevezetni, azonban minden eredmény nélkül.

A rendelet kiadására törökországi lapok jelentése szerint, állítólag az adott okot, hogy az egészségügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések rendkívül nagy gyermekhalandóságról számoltak be.

Magyarország gazdasági háboruja a pénzügyi helyzettel

A költségvetés 150 millió pengős deficitje — A buzakészlet 20 millió métermázsa — Magyarország eleget tesz külföldi fizetési kötelezettségének

A magyar miniszterelnök és a pénzügyminiszter expozejája

Budapestről jelentik: A 33-as bizottság mai ülésén Walkó pénzügyminiszter tájékoztatta a bizottság tagjait a népszövetségi tárgyalásokról Magyarország pénzügyi viszonyait illetőleg. Megbízható forrásból nyert értesülés szerint egy olasz, francia, angol, cseh és amerikai delegátusokból álló bizottságot küld ki a pénzügyi helyzet tanulmányozására. A bizottság elnöke *Commandatore Suvic* lesz. A bizottság Magyarország pénzügyi helyzetének megvizsgálása után Bulgária és Törökország anyagi viszonyait fogja tanulmányozni. A bizottság október első napjaiban érkezik Budapestre.

Ezután beszámolt arról, hogy a magyar költségvetés az üzemek deficitjével együtt 150 millió pengő deficitet mutat. Ennek eltüntetésére egyrészt a bevétel fokozásával, másrészt

a kiadások csökkentésével komoly lépések történtek. Walkó pénzügyminiszter után Szerényi báró szólalt fel, aki elmondotta, hogy a Népszövetség pénzügyi bizottsága elsősorban aziránt érdeklődött, hogy Magyarország külföldi fizetési kötelezettségeinek eleget tesz-e? Mikor erre nézve kielégítő információt kaptak, a hangulat egészen megváltozott Magyarországgal szemben. A bizottság azon óhajának adott kifejezést, hogy mielőbb készítsék el a végleges tervet a pénzügyi helyzet megváltoztatására a magyar kormánnyal karöltve. Nagyon jó hatással volt az, hogy a teljes igazságot minden leplezés nélkül feltárták. Ezután a földművelésügyi miniszter beszámolt az ország gabonakészletének mennyiségéről. Magyarország buzakészlete 20 millió métermázsa, amiből 2 millió óbuza. A belső szükséglet 13 millió, további 3 millió vetőmagra megy, a többit exportálhatja Magyarország.

A miniszterelnök beszéde a Kisgazda-párt értekezletén

Budapestről jelentik: A Keresztény Kisgazda és Földműves Polgári Párt ma este értekezletet tartott, amelyen Károlyi Gyula gróf miniszterelnök is megjelent. A miniszterelnök tájékoztatta az értekezleten megjelenteket az aktuális kérdésekről, majd pedig a biatorbágyi merényletről emlékezett meg, amelyet súlyosan elítélt. Kijelentette, hogy a kormány preventív intézkedéseket fogantatosított annak érdekében, hogy hasonló események a jövőben ne történhessenek meg. Szükségesnek tartja a közvélemény elégedetlenségének levezetését és ezt az inségakció, a vetőmag-akció és a munkanélküliség csökkentésének révén igyekszik elérni. Rávilágított arra, hogy az államháztartás deficitjével kapcsolatban valótlán hírek terjedtek el. Tény az, hogy a kormány súlyos nehézségekkel találta magát szemben és éppen

ezért kellett drasztikus intézkedésekhez folyamodni. Magvan a remény arra, hogy rövidesen sikerül a külföld segítségét megnyerni. A magyar állam tulajdonképpen költségvetési deficitje 117 millió pengőt tesz ki, azonban ez a szám az állami üzemek deficitjével együtt 150 millió pengőre emelkedik. Ezzel szemben áll azonban 220 millió köztartozási hátralék. Az államnak 360 millió pengő rövidlejáratu hitele van és 150 millió pengő erejéig vállalt különböző garanciákat, amelyeknek nagyrészt szintén állami tartozásoknak lehet betudni. Reméli, hogy a pénzügyi helyzet szanálására rövidesen sikerül megnyernie a Népszövetség támogatását. Végül kijelentette, hogy Magyarország gazdasági háborút folytat, azonban ez a háború nem különböző államokkal, hanem a pénzügyi helyzettel folyik.

Az összeomlott Ipar- és Népbank és Tagányi Sándor dr. ügye az aradi törvényszék előtt

A tárgyalás érdekes anyaga — A vádirat pontjai — A harmincnégymillió lejes kölcsön ügye — Dr. Tagányi Sándor megcáfolja a vádat — Miért lett öngyilkos Gellényi főkönyvelő? —

Az aradi Ipar- és Népbank összeomlása után a bank kisrészvényesei — mint ismeretes — bűnvádi feljelentést tettek Tagányi Sándor dr. nagybirtokos ellen, aki a csődbejutott pénzügyintézet igazgatója is volt. A bűnvádi feljelentést *Institoris* Ferenc és tizennégy társ nevében *Sárbu* György dr. adta be s az ügyben az aradi törvényszék már több ízben tiltott ki tárgyalást, azonban azokat rendszerint nem lehetett megtartani s így az ügy érdemi tárgyalását nem lehetett megkezdeni.

Az első, érdemleges tárgyalást ma tartotta meg az aradi törvényszék *Constantinescu* tanácsa. A tárgyaláson megjelent Tagányi Sándor dr. is, a védelem részéről *Fischer* Jenő dr., *Cotioiu* Román dr., míg *Sárbu* György dr. mint főmagánvádló vett részt a tárgyaláson. Az ügyészi tisztef. *Mandru* dr. főügyész látta el.

A tárgyalás megkezdésekor, a vádirat ismertetése mellett Tagányi Sándor dr. kihallgatását kezdte meg a törvényszék. Tekintve, hogy Tagányi dr. nem bírta teljesen a tárgyalás nyelvét, az egyes vádpontokat magyar nyelven *Cotioiu* dr. fordította le, ugyancsak ő tolmácsolta Tagányi Sándor dr. vallomását az egyes vádpontokra vonatkozólag.

A vádirat egyes pontjai a következők voltak:

Tagányi Sándor dr., mint az aradi Ipar- és Népbank igazgatója, 34 millió lej kölcsönt vett fel a banktól, tehát háromszor annyit, mint amennyi az intézet tényleges alapitőkéje volt. Az összeg után kamatot nem fizetett készpénzben, hanem azt a banknál fennálló folyószámláján iratta jóvá. Így állott elő az a helyzet, hogy kölcsönt a bank alig tudott folyósítani, mert a betétesek pénze is erre a kölcsönre volt fordítva.

Kamatokat — a vádirat szerint — Tagányi nem fizetett, amit pedig a folyószámlán a terhére irtak, jóval alacsonyabb volt, mint amennyit akkor a bankok általában számítottak. Azonkívül a birtokában levő 26.560 darab részvényt több mint 22 millió lej árban adta el az Ipar- és Népbanknak, ami már maga is a törvénybe ütközik, hogy egy pénzintézet saját részvényeit vásárolja meg. A részvények akkori piaci értéke 2—300 lej volt, míg az intézet 836 lej fizetett értékű darabonként.

Tagányi Sándor dr. cáfol

Ezt az összeget azután úgy használták fel, hogy jóváírták Tagányi Sándor dr. folyószámla tartozását.

Ugyancsak ebben az időtájtban adta el az Ipar- és Népbanknak Tagányi Sándor dr. a birtokában levő Termény- és Áruraktár részvényeit, amelyek szintén jóval magasabb árban cseréltek gazdát, mint amennyi piaci értékük volt.

Tagányi Sándor dr. pontról-pontra cáfolta meg az ellene felhozott vádat. Az általa felvett kölcsönökre vonatkozólag éppen úgy kérelmet adott be az igazgatóságához. A kölcsön megadása kizárólag az igazgatóságtól függött s ezeken az üléseken ő nem is vett részt. Kamatokat pedig ugyanannyit fizetett, mint bárki más. Kimutatással igazolta, hogy egyes kölcsönösszeg után 52. százalék kamatot is számított fel a bank.

Ezzel szemben ő volt az, aki a bank segítségére sietett, midőn az fizetési nehézségei

közé jutott. Eladta nagyértékű ingatlanait s az eladásból befolyt pénzt is a bank rendelkezésére bocsájtotta, hogy pillanatnyilag szánálja az intézetet.

A folyószámlára történt kamatleírás rendes bankszokás mindazoknál, akiknek az intézeteknél folyószámlájuk van. A Termény- és Áruraktárt annakidején a Banca Romaneasca akarta átvenni az Ipar- és Népbanktól, azonban a föltétel az volt, hogy az intézet bizonyos számú részvényt adjon át a vevőnek. Tekintettel, hogy ugyanekkor egy konzorcium is meg akarta venni ezeket a részvényeket s mivel azokért 12 ezer lejt fizettek, Tagányi Sándor csupán a napi áron adta el a banknak.

Mi volt az oka Gellényi főkönyvelő öngyilkosságának?

Ezután rátért a vád egyik legsúlyosabb pontjára, a hamis mérlegre. A vád szerint ugyanis éveken keresztül hamis mérleggel dolgozott az Ipar- és Népbank, amelynek nagy veszteségei voltak, ezzel szemben állandóan nyereséget mutattak ki. Állítólag ez volt az oka Gellényi főkönyvelő öngyilkosságának is, akit Tagányi Sándor dr. kényszerített arra, hogy a hamis mérleget írja alá s az öngyilkos-

ságot Gellényi főkönyvelő az esetleges erkölcsi és anyagi felelősségrevonás miatti félelmében követte el.

Tagányi Sándor dr. a vádpontra vonatkozólag kijelentette, hogy ő soha mérleget nem készített s annak készítésébe bele nem avatkozott. A mérleget az igazgatósági üléseken tárgyalták le s azt Gellényi főkönyvelő már elkészítve terjesztette az igazgatóság elé.

Ami pedig az ezzel összefüggő vádat illeti, hogy *Hehs* Béla vezérigazgatónak halála után az igazgatóság elengedte az intézettel szemben fennálló közel másfélmillió lejes tartozását, Tagányi Sándor dr. kijelentette, hogy 40 évi szolgálat után emmi rekompenzációval tartoztak az egykori vezérigazgató családjának.

Marsieu dr. tanuvallomása

A főmagánvádló kérte a bíróságot, hogy hallgassák ki ebben az ügyben *Popa* János bankszakértőt is, aki véleményét még a vizsgálat folyamán nyújtotta be a vizsgálóbíróhoz. A védelem ezzel szemben egy másik szakértő kihallgatását kérte s megnevezte *Pap* Illés bankigazgatót, mint a védelem szakértőjét. A bíróság elrendelte a szakértők kihallgatását. Ezután hallgatták ki *Marsieu* Justin dr. volt prefektust, az összeomlott Ipar- és Népbank igazgatósági tagját, aki előadta, hogy a bankbukás híre egyik külföldi szanatóriumban érte. Az értesítés vétele után nyomban Aradra jött s itt *Löcs* dr.-tól értesült, hogy a részvénypakett eladása tényleg megtörtént s állítólag ez volt az oka a bank összeomlásának.

Marsieu dr. kihallgatása után a bíróság befejezte a tárgyalást és a rendkívül hatalmas peranyag további tárgyalására később tüznek ki újabb határidőt.

Jámbor határátlépő volt a Nagylaknál elfogott két német munkás A bucaresti-i sziguranca megállapítása.

A budapesti főkapitányság válaszáig fogva maradnak

Bucurestiből jelentik: Az Aradi Közlöny részletesen beszámolt arról, hogy Nagylaknál a határrendőrség elfogott két német embert, akiket a biatorbágyi merénylet elkövetésével gyanúsítottak. A két gyanúsítottat, *Sommerfeld* Vilmost és *Heiner* Fülöpöt vasárnap reggel behozták az aradi csendőrségre, majd innen kedden *Valeanu* komiszár Bucurestibe vitte, ahol a sziguranca vezérigazgatóságán odaérkezésük után *Cristescu* Jenő szigurancaigazgató és *Vintila* Ionescu vezérinspektor azonnal megkezdtek kihallgatásukat. A két elfogott határátlépő vallomásaiban elmondotta, hogy Németországból indultak el és Ausztriát, valamint Magyarországot bejárták, ahol rövid ideig munkát kaptak, azonban végül is elhatározták, hogy átjönnek Romániába, remélve, hogy itt nagyobb munkaalkalom lesz kilátásban. Mivel utlevelük nem volt, átlépték a határt és közben fogták el őket a határőrök. A kihallgatás során még bebizonyosodott, hogy a két vándor munkanélküli szeptember 9-én Budapesten, míg 11-én Szegeden tartózkodott és teljesen lehetetlen, hogy a Szeged és Biatorbágy között levő nagy utat oly hamar tették volna meg, hogy már 12-én Biatorbágyon lettek volna. A kihallgatás és a megkezdett vizsgálat tisztázta a két elfogott német vándor szerepét ebben az ügyben s kétségtelenül megállapítást nyert, hogy a merényletnek egyáltalán semmi közük sincs. A bucaresti-i sziguranca vezérigazgatósága a kihallgatás és a vizsgálat eredményéről részletesen értesítette a budapesti főkapitányságot. A két letartóztatott embert egelőre még nem helyezték szabadlábra, amíg Budapestről ebben az ügyben válasz nem érkezik.

Budapestről jelentik: A biatorbágyi merénylettel kapcsolatban szombathelyi jelentés szerint egy ottani régiségkereskedő megtalálta azt a levelet, melyet a Leobenben letartóztatott *Riesen* Walter tépett össze és dobott el összetépett állapotban. A levél gyorsírási jegyzeteket és titkos számokat tartalmaz. A rendőrségre vitte a levelet, mely felküldte azt a budapesti rendőrfőkapitányságra, ahol a jegyzeteket összehasonlítják azzal a gyorsírási jegyzettel, melyet a biatorbágyi véres katasztrófa színhelyétől néhány méternyire találtak.

Halálosvégű autószerencsétlenség Predeal mellett

A kormány felmondta a szolgálatot, az autó az árokba fordult.

Ploestiből jelentik: Halálosvégű autószerencsétlenség történt ma délelőtt az Azuga és Predeal közötti országúton. A ploesti-i 16707-es rendszámú teherautó, melyet *Badea* Jon sofőr vezetett, az utmenti árokba fordult és a rajta ülő öt utas közül az egyik szörnyethalt, míg a többiek kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek. A teherautó butort szállított és amikor a 51-es számú kilométerközhöz ért, a kormány szerkezet hirtelen felmondta a szolgálatot és a közepes menetsebességgel haladó teherautó az utszéli árokba fordult. A halálosvégű szerencsétlenséget azonnal jelentették a prahovai ügyészségnek, amely megadta a holttest elszállítására az engedélyt, egyben vizsgálatot indított annak megállapítására, hogy a szerencsétlenségért terhel-e valakit felelősség.

Szép fehér fogak: Chlorodont

a csodásan üdítő borsmenta-fogpép. Egy tubus ára 20. Lei és 32. Lei.

MEGHALT LITS ANTAL

Hosszu szenvedés után ma délután aludt el örökre Arad „Tóni bácsija” — Harmincöt év az aradi újságírás küzdelmes frontján — Szombat délután kísérik örök nyugalomra

Az erdélyi magyar kisebbségi újságíró-gárdának egy régi, kiérdemesült tagja költözött ma el az élők sorából, hagyta itt ezt a küzdelmekkel teljes világot, ahol harmincöt esztendőn keresztül a toll szolgálatában állt. Ma délután négy órakor hosszas szenvedés után örökre lehunyta szemét az aradi Posgay-szanatóriumban Lits Antal, a „Függetlenség” és az „Aradi Fáklya” volt szerkesztője.

Lits Antallal a régi Aradnak egy jellegzetes alakja, a régi bohémvilágnak egy ittfelietett emléke tünt el Arad uccáiról. A fehérmegeyi Erd. községben született 1875-ben és harmincöt esztendővel ezelőtt jött Aradra, mint a pécsi Littke-féle pezsgógyár képviselője. Ezen a pályán azonban csak rövid ideig működött és csakhamar belépett a „Függetlenség” című laphoz, amelynek belső munkatársa, később pedig szerkesztője lett.

A háboru után, 1918-ban néhai Solymos Ferenccel együtt, megindította az „Aradi Fáklya” című hetilapot, amely rövid idő alatt a város kedvelt riportlapja lett. Hat éven keresztül volt szerkesztője az „Aradi Fáklya”-nak és ez alatt az idő alatt több könyvet is adott ki „Riportok”, „Tarka könyv”, stb. címmel.

„Tarka könyv”-ben, melyhez egyébként Krudy Gyula írt előszót, a régi Arad életét festette meg, az átmulatott éjszakákat, a színházi életet. Lits Antal egyébként egyik benső barátja volt Krudy Gyulának.

Az „Aradi Fáklya” megszűnése után Lits Antal állás nélkül maradt, míg később az Újságíró Klubban vállalt könyvtárosi tisztséget. A Klub megszűnése után Lits Antal nem tudott elhelyezkedni és különböző lapokba és hetilapokba írt cikkeket.

Nemrégiben Lits Antal, az általánosan ismert „Tóni bácsi”, megbetegedett és az orvosi vizsgálat előrehaladott cukorbeteg állapotba jutott. Közel két héttel ezelőtt beszállították a Posgay-szanatóriumba, ahol mindent elkövettek megmentésének érdekében, azonban az orvosi tudomány nem tudott már rajta segíteni. Posgay dr. mindvégig önzetlenül és önfeláldozóan kezelte a nagybeteg újságírót.

Lits Antalt az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Újságírók Szervezete a maga halottjának tekinti. Temetése szombaton délután 3 órakor lesz a felső temető halottas házából. Lelki üdvéért az engesztelő istentiszteletet hétfőn délelőtt tartják meg az aradi Mincritatyák templomában.

Aradra érkezett Kehrling Béla, a tizenötösörös magyar tenniszbajnok

A kiváló játékos mint üzletember kíséri meg a szerencsét Romániában — Részt vesz az ideai rivierai versenyeken — „Csak egy hívó szavukba kerül és én ismét Aradon vagyok”

A kávéház a megszokott képet mutatja. Az egyik sarokban buzgalommal verik a kártyát, a römikövek zörgése és billiárdgolyók csattogásának zaja tölti be a dohányfüstös levegőt. Elöl a nyugodtan olvasó kávézenikék fel sem figyelnek, amikor szokatlanul tágasra nyílik az ajtó és belép egy összesbehajló, magas férfi.

Az első percben nem akartam hinni a szemimnek, mert ez a mosolygós arcu ember Kehrling Béla, Magyarország tizenötösörös tenniszbajnoka volt. Megállott a ruhatárnál, körülnézett, ismerősöket keresve. Összevillant a szemünk és máris az asztalom felé tartott, láthatólag örömmel töltötte el, hogy már az első pillanatban ismerőst fedez fel.

— Mit keres ilyen szokatlan és kellemet-

Budapesti cipőgyáros rejtélyes öngyilkossága

A liftaknába vetette magát öt emelet magasságból.

Budapestről jelentik: Brandstedter Jakab cipőgyáros, akinek Budapesten ötemeletes bérapalotája van, ma lezuhant bérapalotájában az ötödik emeletről. A 68 éves Brandstedter a liftaknába vetette le magát. Öngyilkosságát valószínűleg idegrohamában követte el, mert anyagi helyzete nem adhatott okot a kétségbeesésre. Felmerült azonban az a feltevés is, hogy véletlen szerencsétlenség áldozata lett a dugszádag cipőgyáros.

Lefejeznek két gyilkost Németországban

Az egyik menyasszonyát, a másik feleségét és gazdasszonyát gyilkolta meg.

Gerából jelentik: Holnap két kivégzés lesz Gerában. Az egyik halálraítelt egy Pedsol nevű munkás, aki meggyilkolta menyasszonyát, míg a másik egy Koppe nevű földműves, aki Rudolfstadban meggyilkolta feleségét és gazdasszonyát. A halálos ítéleteket a járásbíróság udvarán 12 tanu jelenlétében fogják végrehajtani. A kivégzéshez szükséges guillotinet ma délután tették vonatra Weimarban,

len időben Aradon?

— Kivételesen nem mint sport-, hanem mint üzletember látogattam el Aradra. Most érkeztem és üzleti ügyeim elintézése után egy félóra múlva utazom tovább Váradra, onnan Kolozsvárra visz utam. Sportcikkeket hoztam és szeretném elhelyezni azokat.

— Ha az üzleti ügyek intézése is olyan jól és könnyen menne, mint a tenniszezés, akkor ugy gondolom szenzációs anyagi sikerekkel hagyná itt Erdélyt.

Jólesőleg, de megszokottsággal könyveli el az elismerést.

Mint mindig, ha két sportember összeke-
rül — most is — a sportról kerül szó.

— Legelsősorban is gratulálok a tizenötödik magyar bajnoksághoz.

— Ezidén nehezen ment a dolog. A bajnokságban világklasszis játékosok vettek részt. Felvonult a teljes osztrák, jugoszláv, svájci és lengyel gárda, azonkívül a japán Satoh, a román Misu és Cantacuzino herceg is résztvettek a versenyen.

— A közeljövőben milyen versenyeken fog résztvenni?

— Ezidén is ellátogatok a Riviérára, ugyan-
is itt egymásután rendezik a versenyeket és minden egyes versenyen népes és nagynevek-
ből álló mezőny indul. Különösen a *cannes* verseny bír nagy jelentőséggel.

— Mikor látogat el ismét hozzánk?

— Legutóbb felejthetetlen napokat töltöttem Aradon. Mindig szívesen állok az aradiak rendelkezésére, csak egy hívó szavukba kerül és én örömmel jövök. A versenyek pompás rendezése, a szakértő közönség, az itteni ismerőseim kedvessége mind kellemes emlékek számomra. Öszintén sajnálom, hogy az AKE nemzetközi versenyén nem vehettem részt, de pont erre az időpontra esett a magyar-lengyel Davis-Cup rendszerű verseny, ezért nem vehettek részt azon a lengyel játékosok sem.

Észre sem vettük és a nagymutató veszélyesen közelgett a négyveshez: itt az utazás ideje. Kehrling fizet, elbucszunk. Még az ajtóból visszaszól:

— Mielőbb viszontlátásra, az aradi versenyen!

E hó végéig

INGYEN KAPJA

a 46 év óta fennálló

ARADI KÖZLÖNY-t

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak

1931. október hó 1-től számítjuk.

Katasztróától tartanak Ausztriában ha új elnökválasztást kell tartani

Meghosszabbítják Miclas elnök mandátumát.

Bécsből jelentik: Parlamenti pártok körében felmerült az a terv, hogy a súlyos gazdasági viszonyokra való tekintettel az elnökválasztást halasszák el és Miclas elnök mandátumát törvényhozási uton hosszabbít-
sák meg. A pártok attól is tartanak, hogy az új választásokkal a politikai ellentétek kiélesednek, ami katasztróához vezetne.

FILM KÖZLÖNY

Az alvilág árnyai

(Saint-moritz-i kaland)

Sajtóbemutató a Central-mozgóban

Csupa elevenesség, liktető élet, Harry Piel legújabb százszázalékos beszélőfilmje az „Alvilág árnyai”. Talán még sohasem ment ennyi izgalmas kalandon keresztül a legnépszerűbb kalandorsztárs, mint ebben a darabjában. A „Saint-moritz-i kaland” elejétől végig lebilincselően érdekes, fordulatos és izgalmas, nem feszíti túl az idegeket, inkább kellemes formában jöközza az érdeklődést.

Harry Piel első hangosfilmjével bizonyította, hogy nemcsak kitünő hangosfilmsztár, de mint rendező is a legötletesebb, legfrappánsabb beállítású, jelenetekkel gyönyörködteti a közönséget. A hóborította svájci hegyek között viszi a villamos vasut Harry Piel új kalandok felé. Meredek szakadékok között, életveszélyes hegyi utakon üldözik, szánhajsza, schi-mutatványok, műkorcsolyázás, jég-hockey és a csodálatos saint-moritz-i tél ezer öröme kacag a filmobjektív és a hangosfilm-készüléken keresztül. Természetesen a szerelem sem hiányzik a filmből: a vonaton találkozik a kalandorhős Dary Holmmal, a legszebb és legszökebb partnerejével és a kalandok, rendőrségi hajszák közepette egy-egy csók is elcsattan, azonban Harry Piel, aki sohasem köt bizonytalan, küzdelmes életéhez asszonyt, most is elbucszuk a zokogó Dary Holmtól és a szán csilingelve robban új kalandok felé.

A filmet egy értékes kísérszám előzi meg: Gigli Beniamino énekl el a „Paraszibecsület” híres borsdaltát, szeniorozott operarészlet keretében. Gigli szárnyaló tenorját, csengő tisztasággal adja vissza a hangosfilm-apparátus és Puccini gyönyörű áriája teljes mértékben érvényesül.

Tízmilliárd lejt nyerhetne Románia az angol valuta-válságon!

Stabil lej esetén ennyi értékkülönbséggel fizethetné

vissza Románia az angol fontban kötött államadóságait, — ha újabb kölcsön segítségével hirtelenében pénzt szerezhetne. Mit jelent a 15 százalékkal lecsökkent értékű fontsterling? A 15 százalékkal alacsonyabb font-stabilizáció esetén az államháztartás így is 400 millió lejt takaríthat meg a kamat-differenciákon

Feltűnést keltő aradi szakvélemény az angol—román pénzügyi kapcsolatok jelenlegi helyzetéről

Minden állam a maga érdekeinek a szempontjából nézi a világpiacoknak az angol font esésével kapcsolatos nagyjelentőségű eseményeit. Anglia krízise után Romániában is napirendre került annak a problémának mérlegelése: mit jelent az angol font árfolyamának esése, az angol aranyfizetés beszüntetése Romániára nézve? Errevonatkozólag beszélgetést folytattunk Arad egyik legképzettebb közgazdasági szaktekinthelyével, akinek egyéni meglátású koncepciói széles körök előtt ismereteseek. Ez az aradi közgazdasági szakember rendkívül nagyjelentőségű elképzelését fejtette ki az Aradi Közlöny olvasói számára azokra a nagyszabású, bár roppant egyszerű pénzügyi műveletekre vonatkozólag, amelyek által bizonyos feltételek között Románia államháztartása számára előnyösen lehetne az angol font értékcsökkenését kihasználni. Feltűnést keltő nyilatkozatát, amely bizonyára fel fogja kelteni az illetékes pénzügyi körök komoly figyelmét, az alábbiakban adjuk:

— Az események rohanása közepette a legelső sorban is felvetődött kérdés — mondotta informátorunk — máris tisztázódott Románia szempontjából. A fontsterling árfolyam-esése nem érinti a lej árfolyamát, annak ellenére sem, hogy a stabilizáció alkalmával a lej kurzusa a fonthoz viszonyítva nyert megállapítást. Zürichhez és a többi irányadó tőzsdékkel ellentétben, amelyeken a fontot 10—15 százalékkal olcsóbban jegyzik, a bucaresti-i kifizetés árfolyama változatlan marad.

Az exportgabonát nem fontban számítják

— A második kérdés, amely szerint a font esése jelent-e veszedelemet a gabona-exportra, amely főképpen az export kikötőkben fontban számított gabonáinak révén kerülhet számlátásba, ugyancsak elintéztett dolognak tekinthető, amennyiben az exportőrök, akik fontot kaptak a gabonájukért, mindenesetre veszítenek ezen az üzleten, de a további gabonakivitelt ez a körülmény már nem alterálja, mivel az exportüzleteket már más valutában kalkulálják, még pedig a legtöbb valószínűség szerint hollandi forintban.

— A legérdekesebb azonban — folytatta nyilatkozatát aradi informátorunk — annak a

Elrendelték Madgearu volt miniszter öccsének elővezetését

A feketeszesz-ügy újabb fejleményei Nagyváradon.

Nagyváradról jelentik: Tegnapra kellett volna Lungociu vizsgálóbíró előtt megjelennie Madgearu Miklósnak, aki öccse Virgil Madgearunak, a nemzeti-parasztráti kormány volt pénzügyminiszterének. Mint ismeretes, Madgearu Miklós már egyezben megvolt idézve a nagyváradi vizsgálóbíróhoz, amikor Nemes Simon dr. szenátort és több politikust hallgattak ki.

Tekintettel arra, hogy Madgearu Miklós a másodszeri idézésre sem jelent meg, Lungociu vizsgálóbíró tegnap elrendelte az elővezetését. A szesz-nyomozásban különben új s az eddigieknél sokkal nagyobb szenzációt ígérő eseményekre van kilátás. Ezekben a napokban ugyanis lejár az őrizetbe vett emberek 30 napi vizsgálati fogsága és újból dönteni kell a további fogvatartásuk felett. A hírek szerint a szesz-nyomozás olyan fordulathoz érkezett el, amely nagy kilátással lesz a nyomozás eddigi menetére.

kérdésnek a gyakorlati eldöntése, hogy lehet-e valami előnye Romániának az angol fontsterling áreséséből kifolyólag, annak révén, hogy az állam adóságai nagy részben fontsterlingre szólnak, mivel azoknak figyelembe veendő részét Anglia nyújtotta? Olyan nagyjelentőségű ez a kérdés, hogy érdemes a részleteibe hatolni.

— A román államnak angol fontsterlingben a következő államadóságai vannak:

A román állam fontsterling adósságai

1. A hadi-adósságokra nézve létrejött román-angol egyezmény alapján 31 millió fontsterling.
2. A háboruban tönkrement petróleumforrások helyreállítására nyújtott kölcsön 10 millió fontsterling.
3. Az 1922-ik évi helyreállítási kölcsön 30 millió fontsterling.
4. Speciális kötelezettségek, 3 millió fontsterling.
5. A békeszerződések alapján az egykori osztrák-magyar monarchiától átvett államadósság 2 millió fontsterling.
6. A vasúttársaságok kártalanítására 750 ezer fontsterling és végül
7. Az 1929. évi stabilizációs kölcsön angol részlete 2 millió fontsterling értékben.

— Ez a körülbelül 79 millió fontsterlingre rugó összeg az angol valuta zuhanása előtti árfolyamban kifejezve

körülbelül 63 milliárd lejnek felel meg

— mondotta aradi informátorunk. — Ha ezt az összeget Románia ma valamely csoda révén a maga erejéből lejben vagy egy meg nem ingott valutájú állam konverziós kölcsöne segítségével kifizethetné, akkor ebben az esetben az angol fontsterling tizenöt százalékosan bekövetkezett áresésének kalkulációjába véve:

Holtan érkezett Budapestre az aradi gyorsvonattal egy sikkasztó, akit rádióon köröztek

Vajna Sándor ügynök felakasztotta magát a vasuti fülkében — Cégétől 16 ezer pengőt sikkasztott el — A titokzatos temesvári ut

Budapestről jelentik: A bucaresti—aradi expressz Románia felől szerdán este 7.45 óra körül menetrendszerű pontossággal futott be a Keleti-pályaudvarra. A szerelvényt a személyzet előírásosan vizsgálta át, amikor az egyik vasuti alkalmazott a temesvári kocsi egyik fülkéjének ajtaját zárva találta. Azonnal értesítette a kocsikalauzát, aki felnyitotta az ajtót. A két férfi ijedten tántorodott vissza az ajtóból, a fülke ablakán ugyanis egy akasztott ember lógott. Azonnal értesítették a pályaudvari kirendeltséget, valamint a mentőket, akik megállapították, hogy az öngyilkos férfi mintegy félóra előtt akasztotta fel magát, a halál körülbelül husz perccel a vonat beérkezése előtt következett be. A halott férfi zsebében talált iratokból megállapították, hogy a férfi Vajna Sándor negyvenhat éves ügynökkel azonos, aki a budapesti Gyáriús Gábor-féle rövidáru nagykereskedés számára utazott. Amikor a rendőr a szerencsétlen férfi nevét hallotta, a vizsgálatot vezető detektivhez lépett és közölte vele, hogy most jön a főkapitányságról, szolgálatait átvenni. A főkapitányságon a rendőr-rádió mintegy tíz perccel ezelőtt közölte, hogy Vajna Sándort sikkasztás miatt körözik. Megállapítást nyert ugyanis, hogy Vajna cégét mintegy 16 ezer pengővel

Tanító Urak! Szentpétery-féle tankönyvek SANDOR FERENCNÉL.

körülbelül 10 milliárd lejnyi növekedés következhetne be Románia nemzeti vagyonában.

— Érdekes a számítás, például az 1922. évi 30 millió fontsterlinges kölcsön ügyében. Ennek kötvényei nemrégiben még 42 fonton állottak, hogy most 29 fontra essenek le. Ha Románia ma ezeket a kötvényeket összevásárolhatná, ennek a kölcsönnek mintegy egynegyed részéért, azaz körülbelül 7 millió fontért meg tudná váltani és ez a 7 millió fontsterling is annyiba kerülne ma, mint ezelőtt 6 millió fontsterling. Szóval 6 millió fontsterling értékével lehetne egy közel 28 milliós államadósságot konvertálni, amire 1933-ban a román államnak annyival inkább is alkalmá nyílik, mivel ettől az évtől kezdve az államnak joga van három hónapra felmondani a kölcsönt.

400 millió lej kamatnyereség

— Ezek azonban csupán pusztá föltevések a jelen pillanatban, — mondotta az aradi közgazdasági vezető férfiú — amennyiben sajnos, Románia nem tudja egy összegben egyszerre kifizetni államadóságait az angol részét jelentő 79 millió fontsterlinges terhet. Ha azonban a font árfolyamát a régi kurzusához viszonyítva 15 százaléknál alacsonyabban fogják stabilizálni: ebben az esetben is megmarad Romániának előnyös fizetési lehetősége a kamattérítésnél. A fenti kölcsönök kamatlatát átlagosan 4 százalékosan számítva, ezen 4 százalék mintegy 2 és fél milliárd lejt tesz ki, amelynek 15 százalékos árfolyam-differenciája

körül 400 millió lej megtakarítást jelenthetne a román államháztartás részére.

Ez a differencia valószínűleg eszkomptálható lesz, feltéve azt az eshetőséget, hogy a font nem nyeri vissza előbbeni pozícióját a világpiacra, viszont a lej továbbra is megtartja mai árfolyamát. Más kérdés, hogy nem lesz-e Romániának ezen nyereséget tetemesen felülmúló kára az, hogy az a piac, amelyen eddig államkölcsöneinek legnagyobb részét plaszirozni tudta, előreláthatólag úgy reánk, mint a többi adós államok részére jelenleg elveszettnek tekinthető. Amíg a világ gazdaságnak ezt a zökkenését megfelelőképpen nem egyengetik helyre, — fejezte be érdekes nyilatkozatát informátorunk — sokkal többet jelent a jelenlegi gond, mint amennyi haszon az államadóságok háztartásában mutatkozhatik. (—ab.)

károsította meg. A cég, miután felfedezte a hiányt, feljelentést tett a rendőrségen, mely megindította a vizsgálatot. A rendőrség letartóztatta a cég két könyvelőjét, akik részesek voltak a sikkasztásban, az egyik könyvelő a sikkasztott összegből házat vásárolt Szeghalmon, a másik pedig hűgát háziasította ki. Vajna valószínűleg a lapokból értesült a két könyvelő letartóztatásáról és a következmények előli félelmében követte el tettét. A rendőrség Vajna zsebében egy Temesvárra szóló vasuti jegyet talált, tehát Vajna röviddel ezelőtt Temesváron tartózkodott. A budapesti rendőrség most azt kutatja, hogy mit keresett Vajna Temesváron.

Az aradi mozik mai műsora

5. negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: Premier! Harry Piel szenzációkban és ötletekben gazdag filmje AZ ALVILÁG ARNYAI (St.-Moritzi kaland.) Gyönyörű tárfelvételek, elsőrangú télisport jelenetek. A többi főszereplők: Darry Holm, Elisabeth Pinajeff és Hans Junkermann.

SELECT MOZGÓ: DAVID GOLDBER. Dráma. Harry Baur-ral a főszerepben.

H I R E K

Az aradi Izraelita Nőegylet a munkanélküliekért

A nőegylet értekezlete. — Akik meglátogatják a nyomorgókat.

Az Izraelita Jótékony Nőegylet ma délután 5 órai kezdettel a zsidó templom-épület nagy tanácstermében választmányi ülést tartott, melyen a munkanélküliek felszegélyezésével kapcsolatban a nőegyletre háruló teendőket beszélték meg.

A választmányi ülést, melyen a tagok nagy számmal jelentek meg, Grosz Józsefnek elnöknő vezette le, aki részletesen ismertette a tagokkal a város vezetőségének azt a határozatát, melyet annakidején a nőegyletek vezetőivel közösen megbeszéltek és mely szerint Aradváros valamennyi nőegylete bekapcsolódna a város munkanélküli akciójába. Mint ismeretes, a pár héttel ezelőtt megtartott értekezleten úgy határoztak, hogy a nőegyletek oly értelemben vesznek részt a munkanélküliek felszegélyező akcióiban, hogy kerületekre osztva, minden egyletből több tag kiszáll a segélyben részesülő munkanélküli lakására és a helyszínen győződik meg arról, hogy az illető munkanélküli, milyen viszonyok és körülmények között él és ennek értelmében jelentési teszt a segélyeket kiosztó bizottságnak.

Miután Grosz Józsefnek a fentieket részletesen ismertette a választmánnyal, elhatározták, hogy rövid időn belül ki fogják jelölni azon tagokat, akik az Izraelita Jótékony Nőegylet részéről ezt a funkciót végezni fogják. Az ülésen több urnő, így Halpern Miksáné, Münz Mártonné, Matrovitz Emilné, Geller Izidorné, Fried Gyuláné, Salgó Lily, Schreyer Viktorné, Kováts Miksáné, Fodor Gyuláné és Schwarcz Hermanné önként jelentkeztek, hogy ezt a megbízatást szívesen vállalják. A választmány ezt tudomásul vette és elhatározta, hogy még egy pár tagot fel fognak kérni, hogy ezt a nemes, emberbaráti munkát vállalják el. A választmányi ülés ezek letárgyalása után véget ért.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Továbbra is szeles, borús idő, esővel és némi enyhüléssel.

— Szabad a bemenet két minisztériumba. Bucurestiből jelentik: A minisztériumok kezdenek ráeszmélni annak a belügyminiszteri rendeletnek tarthatatlanságára, amely zárlatot rendelt el a publikumnak hivatalokba való bejártára. Számtalan panaszos levél érkezik a belügyminiszterhez és sokszor kétségbeesve, máskor humorosan írják le a tilalom következményeit. A bucaresti-i ügyvédi kar is közbenjárt, hogy a rendeletet vonják vissza, míg most végre a pénzügyminiszter és hadügyminiszter elrendelték, hogy újra megnyitják a szabad bejártatot, de csak azok számára, akik személyes ügyek iránt érdeklődnek. Valószínű, hogy a közeli jövőben az összes minisztériumokban felfüggesztik ezt a rendeletet.

— Oroszország és az intelligencia. Kownoból jelentik: Moszkvai jelentések arról számolnak be, hogy a szovjet a legutóbbi három év alatt elbocsájtott közhivatali intellektuelleket visszahelyezi állásukba. Ezt a hirt külföldi tudósítónk úgy kommentálja, hogy Stalin belátta, hogy az intelligencia a közhivatalokban nélkülözhetetlen.

— **Eltörölték a tanárok „capacitate” vizsgáját.** Bucurestiből jelentik: Szükszavu, de feltűnéseltető miniszteri kommuniké közli, hogy Iorga közoktatásügyi miniszteri minőségben meglepetésszerűleg eltörölte a középiskolai tanárok ugynevezett capacitate vizsgáját. A közoktatásügyi miniszter közleménye szószerint a következő: „Befejeződve az át-helyezési, új kinevezési és kirendelési munkálatok, a közoktatásügyi miniszter tudomásul hozza, hogy ezeket a műveleteket jövőben verseny alapján fogják eszközölni. Tehát a középiskolai tanárok capacitate vizsgáit a minisztérium eltörölte.” Tanári, különösen kisebbségi tanári körökben általános megnyugvással fogadják a hirt, amely a közoktatás legamptedagikusabb és legkisebbségellenesebb törzsszükségletének eltörléséről számol be.

Gyászt öltött a megalázott Mennyei Birodalom

Tüntetések Nankingban — Kína jegyzéke — A japán csapatok megszállták Démandzsuriát

— A japán kormány visszaparancsolta az előre nyomuló hadakat — A Népszövetség nem foglalkozik a kínai-japán konfliktussal

Londonból jelentik: A nemzeti megaláztatás napján tegnap egész Kína gyászt öltött. Mindenütt népgyűléseket tartottak, amelyek követelték Mandzsuriá megvédését. A Japán által az árvízkarosultak javára felajánlott 4 tonna élelmiszert visszautasították. Az árvízkarosultak javára további egymillió 600 ezer yent szavaztak meg Tokióban. Nankingban egymást érik a tüntetések, a tüntetők bojkotegymást érik a tüntetések, a tüntetők bojkotot követelnek és általános mozgósításra hívják szerint súlyosan megsértették a nemzet törvényeit, mely elégtételt követel.

Ugyancsak londoni jelentés számol be arról, hogy a japán csapatok megszállták Démandzsuriát és a határ felé nyomulnak előre. Tokiói jelentés szerint a kormány parancsot adott, hogy a csapatok vonuljanak vissza

— **Rendelkezési állományba helyezték a jugoszláv miniszterelnököt, mint tábornokot.** Belgrádból jelentik: Sándor király a hadügyminiszter javaslatára egy rendeletet írt alá, amely Lipkovits miniszterelnököt mint tábornokot rendelkezési állományba helyezi.

— **Aradváros felhívása a munkanélküliekhez.** Aradváros vezetősége ezton hív fel minden munkanélkülit, hogy összeírás végett jelentkezzen naponta délelőtt 9—12 között a városházán a központi munkanélküli irodában (31-es szoba). A listába csakis azokat veszik fel, akik állandó lak-hellyel bírnak. A jelentkezők vagy munkakönyvetket, vagy pedig a népesedési hivatal által kiállított személyazonossági igazolványaikat vigyék magukkal. Mindazokat, akiket a listába felvesznek, munkaalkalomhoz juttatják és különböző segélyekben részesítenek.

Legújabb női kabátkelme

I. SCHUTZ-nál.

— **A gimnáziumi tanárok demonstrációja.** Bucurestiből jelentik: A középiskolai tanárok szövetségének elnöke, Fortu professzor ma nyilatkozatot tett a sajtónak és kijelentette, hogy nem vett részt a baccalaureatusi bizottság őszi munkájában, mert az érettségi törvény sérti a középiskolai tanárokat. Leszögezte, hogy lépését az osztanárság nevében tette.

— **Eltélt gázoló soffőr.** Súlyos kimenetelű baleset történt Gájban az elmúlt év decemberében. A városi autobuszok egyike, amelyet Nicolacian Demeter soffőr vezetett, elütötte az autó előtt kerékpáron haladó Nizs János gáti lakost. A karambol következtében Nizs leesett a kerékpárról és súlyosabb természetű zuzódásokat szenvedett. A mai tárgyaláson Nicolacian Demeter soffőr azzal védekezett, hogy szabályszerűen hajtott és jelzett, amelyet azonban Nizs nem vett figyelembe és így következett be az összeütközés. A törvényszék a gázoló soffőrt 1500 lej pénzbírságra ítélte.

— **Vizsgálat a paulisi hegyközség ellen.** A paulisi hegyközség szőlőbirtokosai a napokban panaszt tettek az ottani pénzügyek hanyag kezelése miatt. Ma azután egy bizottság szállott ki a hegyközség pénztárába és a könyvek átvizsgálása után megállapították, hogy a pénztárban 4958 lej hiány mutatkozik. Az ügyben bevezették a vizsgálatot annak megállapítására, hogy a hiány miatt kit terhel a felelősség.

— **Eltélt községi írnök.** Vlaicu György solymosi községi írnök Faragó Istvánnak népesedési igazolványt állított ki, amellyel Faragó igazolta egy perének tárgyalásán, hogy ménesi lakos. Miután megállapítást nyert, hogy Faragó István sohasem lakott Solymos községben, megindult az eljárás Vlaicu községi írnök ellen közokirathamisítás címén. Az ügyet ma tárgyalta le az aradi törvényszék Orezeanu-tanácsa és a községi írnököt ezer lej pénzbírsággal sújtotta.

Carbinból és a megszállott Pírint üresítsék ki. Genfben különben ma délelőtt a közgyűlésen Titulescu javasolta, hogy egyelőre ne tűz-zék napirendre a japán-kínai konfliktust. A közgyűlés az indítványt elfogadta, majd áttérték a napirendre.

Londonból jelentik: A japán-kínai konfliktus ügyében ma a Népszövetség elhatározta, hogy felhívja Amerika figyelmét, hogy avatkozzon bele a dologba. Az Egyesült-Államok ma jegyzéket küldöttek a japán kormányhoz, melyben kihangsúlyozza, hogy egyáltalában nincsen szándéka Japán ügyeibe beleavatkozni, azonban tekintettel arra, hogy Európában nagy izgalmat keltett a mandzsuri helyzet, kéri Japánt, hogy mielőbb fejezze be erkölcsi és jogi szempontból a konfliktust és lehetőleg ne nyuljanak fegyveres eszközökhöz.

Látó vezetőket választottak az aradi vakok

Diszelnöknek dr. Botis Tivadarnét választották meg.

Az aradi Vakok Egyesületének kis csoportja szerda este gyűlést tartott, melyen új tisztkart választottak. Vitan Manó, az egyesület eddigi elnöke bejelentette lemondását, miután megválasztották az új tisztkart. Diszelnöknek dr. Botis Tivadarnét választották meg egyhangulag. Elnök: Cristea Miklós lett, alelnök: Brinda Sándor, Demeter Olga, zsebeházi Horváth Lajosné, pénztáros: Martini Sándorné, ellenőrök: zsebeházi Horváth Lajos, Kovács József és Urzinyi László. Az utóbbi tölti be ezután is az inkasszáns szerepét is a Vakok Egyesületében.

A vakok között felmerült egyenlenségnek minden valószínűség szerint véget fog vetni az, hogy az eddigi világtalan vezetőség helyett most látó vezetőket választottak s az új diszelnök, dr. Botis Tivadarné neve teljes garancia arra, hogy az egyesület úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben felelősen fog lendülni, ami által jelentékeny segítségére számíthatnak a sors sajnálatraméltó mostoha gyermekei.

— **Halálozás.** Tarcali Zombory Zoltán újszentannai gyógyszerész f. hó 23-án este 8 órakor hosszas szenvedés és a szentségek felvétele után életének 42-ik évében elhunyt. Temetése e hó 25-én délután 4 órakor lesz a róm. kath. egyház szertartásai mellett. A részvét az egész községben osztatlan.

Az elegáns világba

Gladys a legjobb márka

Ha Gladys cipőkrémet használja

Cipője a kritikát kiállja.

— **Amikor a községi rendőr garázdálkodik.** Az aradi törvényszék Orezeanu-Ciorapciu-tanácsa ma tárgyalta. Tálai Sándor nagyvarjasi községi rendőr bűnügyét, akit hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolt két határőrkatonára. A feljelentés szerint a rendőr Drumos Adolf és Avramovicu Vasil grancsárokat súlyosan inzultálta, amikor azok a községi korcsmában mulattak. A törvényszék a községi rendőrt ötnapi fogházra ítélte. Mivel az ítéletben úgy az ügyész, mint az elítelt megnyugodott, az ítéletre emelkedett.

— **A köz- és magánalkalmazottak nyugdíj-egyesülete** értesíti a CFR központi pénztáránál fizetett volt Máv-nyugdíjasokat, hogy a megválasztott hatos bizottság az ügyvéddel megállapodásra jutott, ennélfogva a vonatkozó meghatalmazás aláírás végett f. hó 27-én, vasárnap délután, 4 órakor hivatalos helyiségünkben (Str. Consistoriu-lui 50) megjelenni sziveskedjenek.

Genfben tárgyalnak Romániának az Angol Bankban levő fontleteteiről

Titulescu tárgyal a Banca Nationala helyettes kormányzójával.

Bucurestiből jelentik: Chiriatescu, a Banca Nationala helyettes kormányzója hivatalos küldetésben Genfbe utazott, ahol találkozik Titulescuvval és tájékoztatja a jegybank helyzetéről. Megtárgyalja vele az Angol Bankban elhelyezett fontletetek ügyét is.

— Beköszöntött a tél. Budapestről jelentik: Gallyatetőn elérte a 17 centiméter magasságot a leesett hótömeg. A hideg abnormális bekövetkezését leginkább jellemzi az, hogy alig múlt el 24 óra az ős hivatalos beálltától, máris sok helyen beköszöntött a tél.

— A volt norvég miniszterelnök Bucurestibe jön. Stockholmból jelentik: Movinkei volt norvég miniszterelnök szeptember 29-én Budapestre érkezik, ahol két napig tartózkodik. A volt miniszterelnök innen Bucuresti felé folytatja útját és itt részt vesz az interparlamentáris unió ülésezésén.

— Vízumkénszer Magyarország és Spanyolország között. Budapestről jelentik: A spanyol kormány hivatalosan közölte a magyar kormányval, hogy folyó hó 25-től kezdődőleg visszaállítja az utóbbi időben szünetelő vízumkénszert a Spanyolországba utazó magyarok számára. A viszonzosság elvéből kifolyólag, folyó hó 25-től a spanyolországi utasok számára Magyarország szintén visszaállítja a vízumkénszert.

— Rejtélyes körülmények között halt meg egy budapesti tisztviselő. Budapestről jelentik: Euler Gábor fővárosi tisztviselő ma lakásán mérgezési tünetek között meghalt. A rendőrség megindította a nyomozást arra nézve, hogy a tisztviselő nagyfokú idegkötés ellen szedett orvosságból nem vette véletlenül többet be, mint szabad lett volna, vagy öngyilkosság esete forog fenn.

— Borzalmas szerelmi dráma egy tanyán. Szegedről jelentik: Az egyik Csongrád melletti tanyán borzalmas kettős öngyilkosság történt. A tanya egyik pajtájában ma holtan találták Fogó Illés fiatal béreslegényt és Kisoczi Ilona cselédleányt, akik hatalmas vértócsában feküdtek a pajta eldugott szejletében. Megállapítást nyert, hogy a leányt előbb Fogó Illés összeszurkálta, egész testén kisebb-nagyobb szurásokat ejtett rajta bicskájával, majd megfojtotta. Mikor a cselédleány kiszenvedett, az őrző béreslegény óriási erővel önmagát szurkálta össze-vissza, míg végül az egyik szurás szívért érte és azonnali halált okozott. A borzalmas módon elkövetett kettős öngyilkosság oka szerelmi elkeseredés volt.

— Árvis Máramaros megyében. Szatmárról jelentik: Máramaros megyében Felsővisó állomást a Maros elöntötte és elmosta a vasúti töltéseket is, emiatt a közlekedés szünetel.

— Megszökött Budapestről egy sikkasztó ügyvéd. Budapestről jelentik: Gyöngyös Dezső budapesti ügyvéd ellen feljelentés érkezett, hogy 7000 pengőt sikkasztott. Az ügyvéd eltűnt Budapestről, az a feltevés, hogy Németországba szökött. A budapesti főkapitányság körözi és elfogatási parancsot adott ki ellene.

— Újabb 30 milliós fizetésképtelenség Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Egy nagy bucuresti-i bazár, a Calea Motilor 1. sz. alatt lévő Marele Magazin General tegnap fizetésképtelenségét jelentett be a törvényszékhez. A cég aktívája 20 millió, míg a passzívja 30 millió lejt tesz ki. Az aktíva ezzel szemben áruban van. A vállalat 60 százalékos kiegyezési kvótát ajánlott fel a hitelezőknek, akik a napokban fognak az ajánlat fölött dönteni.

— Három hónap kerékpárlopásért. Baranyai András nagylaki lakos biciklilopás vádjával terheltlen állott az aradi törvényszék Orezeanu-tanácsa előtt. A vád szerint Schmidt József ujaradi lakostól egy kerékpárt lopott el, amelyet az az egyik ujaradi vendég előtt hagyott. A törvényszék a kerékpártolvait három évi fegyházra ítélte.

— A „Der Deutsche Rundfunk” legújabb száma ismét színes, változatos tartalommal jelent meg. A világszerte ismert, kitűnő rádióúság képekkel illusztrált, érdekesítő cikkeiben hozza a legfrissebb rádióeseményeket, ezenkívül teljes heti nemzetközi rádióműsört közöl.

Kolozsvári Mentők Sorsjátéka !! Főnyeremény 1 millió Lei. Legközelebbi húzása okt. 4-én.

Sorsolásra kerülnek: 250.000, 50.000, 25.000 és még számos nagy nyeremény
Sorsjegyek állandóan vásárolhatók tőzsdéken, bankban. Egy egész sorsjegy ára 100, fél-sorsjegy 50 Lei. Vidéki megrendeléseknél 19 Lei portó hozzáadásával megrendelhető a főbizományosnál: **ROKSTEIN TIVADAR** Arad, Str. Vidra No. 1 és a Központi Sorsjegyrodnál Oluj, Str. Memorandulul No. 16.

SPORT KÖZLÖNY

A Ripensia az AAC elleni Herbay-bajnoki meccsen két új játékos próbál ki

A Herbay-bajnokság mind nagyobb érdeklődést vált ki. Az elmúlt hetekben meglepéssel vették tudomásul a Nemzeti bajnokság elmaradása miatti ür betöltését, most, az első forduló lezajlása után a küzdelem már sokkal érdekesebb. Az első forduló fekete vasárnapja volt az aradi egyesületeknek, mert úgy az AMTE, mint a Gloria vereséget szenvedett. Eddig, csak a harmadik résztvevő, a jelenleg jó formában levő AAC veretlen. Az AAC-nak már első alkalommal a favorittal kell szembeszállnia. A mérkőzés győztesét a profi Ripensiaiban kell látnunk. A Ripensia nemcsak hogy kiváló egyéni játékosokkal rendelkezik, hanem a csapat a nagy külföldi mérkőzések tüzeiben edződött meg. A Ripensia sorra verte a magyar középcsapatokat, de az Ujpest felett is diadalmaszkodott. A francia

bajnok FC. Setével 5:0-ra végzett, a Hungáriát és Ferencvárost verő Beogradskyyval 3:3-ra játszott, Arad válogatottját két alkalommal készítette megadásra, de egymás után győzte le a hazai csapatokat, közöttük a „verhetetlen” NAC-ra 7:1 arányú megsemmisítő és szégyenteljes vereséget mért. Ezeknek a dicső fegyvertényeknek felsorolása után érthető, hogy a mérkőzés favoritját a Ripensiaiban kell látnunk, de a futball szerencseiáték. Az AAC különben most ismét formában van és ezen a mérkőzésen a Herbay-bajnokság szabályai szerint az igazolás alatt levő játékosok is szerepelhetnek, tehát Szabó Béla és Theimler is részt vesznek a küzdelemben. A Ripensia teljes komplett felállításában áll a sorompóhoz, sőt két új akvizíciót is kipróbálnak, hogy ezek az új játékosok kik, azt a klub vezetősége egyelőre titokban tartja.

A Vointa nem fuzionál a Tricolorral

Szerke a városban a sportemberek csak arról beszéltek, hogy a Vointa fuzionál a Tricolorral. A Vointa tényleg tárgyalta egy Tricolorral, mint az ATE-val egy esetleges fuzió érdekében, azonban a tervek meghiusultak. A fuzió eszméjét az egyesület vezetősége afeletti elkeseredésében vetette fel, mert a csapata 5 évi első oszt. szereplése után, most a másodosztályban kényszerül játszani. A vezetőségtől nyert értesülésünk szerint a klub nem fuzionál, nem is oszlik fel, — mert erről is szó volt —, hanem a már kisorsolt másodosztályu bajnokságban fognak résztvenni. Csak azt az egyet nem tudjuk még, hogy a már kisorsolt mérkőzésekre, melyre a csapat nem állt ki, le fogják-e játszani, avagy a két pontot az ellenfél javára fogja a szövetség írni.

O Havaletz Péter, az AAC atléta új országos rekordot állított fel. A Bucurestiben megtartott országos atlétikai bajnokságokon az AAC kitűnő atléta, Havaletz Péter, a kétkezes diszkoszvetésben 72.40 méterrel új országos rekordot állított fel.

O Lucian Popescu ismét megnyerte az Európa profi légsúlyu boxbajnokságát. Bucurestiből jelentik: Lucian Popescu, bucuresti-i román profi boxoló tízezer főnyi közönség jelenlétében az Arena Romana-ban 15 menetes küzdelemben legyőzte a spanyol bajnokot, Carlos Flix-et. A nehéz küzdelem pontozással dönt el a román boxoló javára. A bajnoki döntő újabb hatalmas sikert hozott az ország boxsportjára, mert ezen győzelmével Lucian Popescu másodizben nyeri el az Európa profi légsúlyu bajnokságát.

O A brailai Munteanu nyerte Románia országuti kerékpáros bajnokságát. Bucuresti-i jelentés szerint Románia ezévi országuti kerékpáros bajnokságát, amely a Bucuresti-Oltenia közötti 114 km.-es utzakaszon nyert lebonyolítást, 12 résztvevő közül Munteanu nagy fölényrel nyerte meg 4 óra 32 perces idővel, ami 25 km. 140 méteres átlagnak felel meg. 2-ik Stelian Nicolescu Braila, 3-ik N. Jon Bucuresti.

O Bró delegálás a vasárnapi mérkőzésekre. Az aradi bíróttestület delegáló bizottsága a vasárnapi mérkőzések levezetésére a következő bírót küldte ki: Egyetértés pálya: 2 órakor Egyetértés—Vointa II. oszt. bajn.

Crisan J., 4-ör Egyetértés—Vointa II. o. bajn. Muntean, határbírák Fock és Jakab. Juventus-pálya: délután 2 órakor Juventus—Titanus ifj. bajn. Sasu. 3 óra 30 p. Juventus—Titanus II. oszt. bajn. Adamovici, határbírák Varga és Ökrös. Vulturul-pálya: 12 órakor Vulturul—Soimi II. oszt. bajnoki Goioea, határbírák Blum és Gábor. Pécska: RAC—AVMSE II. oszt. bajnoki 3 óra 15 perc. Darázs István. AAC-pálya: délelőtt 9 óra 15 perc Banatul—Hakoah ifj. bajn. Olariu, negyed 1 órakor Banatul—Hakoah II. oszt. bajn. Braun, határbírák Polaretzki és Reinhardt. D. u. 4 órakor AAC—Ripensia, Keller (Temesvár), határbírák Huszti és Szabó J.

A Vienna másodszor is legyőzte a AS Romát és így a Középeurópai Kupa döntőjének egyik résztvevője

Bécsből jelentik: Ma játszották le a Vienna és az AS. Róma között a második Középeurópai Kupa-mérkőzést, mely a bécsi csapat ismételt győzelmével végződött. Ez alkalommal a Vienna pompás játékkal 3:1 (3:0) arányú vereséget mért az olasz bajnokra. A mérkőzést végig durvaságok tarkították és már a második percben a bíró Prosembauer osztrák és D'Aquino olasz játékosokat kiállította. A Vienna nagy fölényben játszik és a 8-ik percben Marat belövi a Vienna rég esedékes vezetőgólját. A második gólt Blum 11-ből szerezte a 25-ik percben, míg a féldő utolsó gólia Marat érdeme. Szünet után a Vienna meddő fölényben játszik és az AS. Rómának egy lefutásóli s'került Volk révén a becsületgólt bevágnia. Így az AS. Róma ezen veresége után kiesett a további küzdelemből. A győztes Vienna a döntő egyik résztvevője, míg a másik részről a WAC—Spárta közötti harmadik mérkőzés győztese lesz.

O A Nemzeti legyőzte a Sahárlát. Nemzeti—Sabária 1:0 (1:0). Budapestről jelentik: Az első Profiligabell bajnoki mérkőzés a pesti csapat győzelmével végződött. A mérkőzés alacsony nívón mozgott, a játékosokat a sár akadályozta képességeik kifejtésében. A Sabária volt a öböt támadó, de gyámoltalan csatárai mulasztották a legjobb gólszerzési alkalmat, vagy Gallina hiúsította meg a szombathelyi játékosokat az eredmény elérésében. A mérkőzés sorsát eldöntő gólt a 22. percben a szélső Czébenyi szerezte.

TARKA ESEMENYEK

Gyermekgyilkosság a szárazság ellen

A zuluk két gyermekét megölték és varázsszeri készíttettek holttestéből.

Londonból jelentik: Az angol fővárosból érkező jelentések arról számolnak be, hogy Zulu földjén a szárazság felbecsülhetetlen pusztításokat végez. Ezen a vidéken már egy teljes éve, hogy nem volt eső és ennek folytán a föld olyan kemény, hogy egyáltalában nem lehet szántani. A háziállatok egy a szárazság miatt fellépett járvány következtében naponta százával pusztulnak el, de az emberek is rendkívül sokat szenvednek a szárazság miatt.

Érdekes megemlíteni, hogy a turbáni ügyészség a napokban letartóztatott két bennszülött férfit és egy nőt, akik meggyilkoltak két gyermeket, majd testüket feldarabolva egy szárazság elleni varázsszerrel, „Pekal“-t készíttettek belőle, amelytől remélték, hogy az ég csatornái okvetlenül meg fognak nyílani. A három gyilkos felett a közeljövőben ítélik a turbáni törvényszék.

Ujabb értékes lelet Pompejiben. A Pompejiben állandóan folyó ásatások során az elmúlt napokban ismét nagyrészt leletre bukkantak. Az ugynevezett Menander-házban egy pompás, arannyal díszített luxuskocsi találtak, amely a régi rómaiak kifejezett izléséről és technikájáról tesz bizonyosságot.

TÁNCREKORD. Brüsszelben most fejeződött be a táncolási időverseny, amelyet az olasz Sakori táncosnár nyert meg 936 órával, tehát teljes 39 napos táncolásával. A helyiség, ahol a verseny lefolyt, zsúfolva volt közönséggel. Több ízben olyan jelenetekre került a sor a publikum körében, hogy a rendezőségnek be kellett avatkozni és ki kellett irintenie a nézőteret.

A költők vágya: hogy sajtót csomagolójának verseikbe. Amerikai és franciaországi szatocsüzetek vezetői azt a megfigyelést tették, hogy a közönség szívesebben veszi a szüvegtelen pakoló-papíros helyett az olyan papírosba pakolt írut, a mely papírosról érdekes olvasnivalókat is kap. A háztartási alkalmazottak és a kicháztartások gazdaasszonyai egyenesen előnyben részesítik az olyan üzleteket, ahol a csomagolópapíroson teljes kis novellákat, humoreszkeket, verseket kapnak. Kísérleteket tettek tehát, hogy ilyen nyomtatványokba csomagolják az árukat és a kísérlet kitűnően bevált. Némely üzletek folytatásos regényekbe is csomagolnak, még pedig a vevő kívánsága szerint a 16-ik, 23-ik, vagy immár a 79-ik számú folytatásba. A vevőközönség hűségét biztositják vele. Azóta terjed az ilyen csomagolópapíros alkalmazása és a költők vetekedve ajánlják fel műveiket — megfelelő tiszteletdíj ellenében — csomagolópapíros-szállítóknak. Minden becsvágyuk az, hogy novellájukba és verseikbe turót, sajtót, szappant és egyéb használati cikkeket csomagoljanak.

Egy rejtélyes gyilkosság. A Long Island öbölben a napokban a hajnali szürkületkor a halászok elhagyatottan találták meg Benjamin Collins duzsgazdag tőzsdeügynök luxusyachtját. A yacht fedélzetén vértócsában holtan találták az ügynököt, az egyik kabinban pedig egyedül találták ennek öt éves kislányát. Néhány perccel később segítségkiáltásokat hallottak egy közeli csónakból. A csónakban megkötözve, félig alétan feküdt Collins felesége. Amikor az asszony magához tért, elmondta, hogy rablók támadták meg a hajót, férjét megölték, őt pedig csónakba rakták és sorsára hagyták. A nyomozás megállapította, hogy a gyilkosságban az asszonynak is része volt, akit fétartóztattak.

PLÁGIUMPER H. G. WELLS ELLEN. A kanadai Torontóban a bíróság egy plágiumper utasított vissza, amelyet egy kanadai író indított H. G. Wells, a világhírű angol író ellen. Az író azzal vádolta Wellset, hogy a „Világtörténelem alapvonalai“ című hatalmas művének nagy részét az ő kéziratából plagizálta, amelyet Wells mint egy, nagy angol kiadó lektora olvasott át.

KÖVETELJEN
BIZTOSÍTÓ
KAPSZULAT

A M O L Y
maga eltűnik, valamint láthatatlan petéi a
F L Y - T O X
egyszerű permetezése által elpusztulnak.

Egyetlen illatosított rovar irtó, Mely legbiztosabban elpusztítja az összes rovarokat.

KAPHATÓ: A DROGUERIA GYÓGYSZERTÁR, ÉS ILLATSZERTÁRAKBAN
Nagybani lerakat: București, Str. Plantelor, 26.

A gyorsvonat mozdonya elé vetette magát egy urileány

Tragikus öngyilkosság Galatiban — Ugyanott egy fiatal ember nyomora miatt akart meghalni

Galatiból jelentik: Borzalmas öngyilkosság történt ma délután a galati pályaudvaron, ahol egy Galatiban általánosan ismert urileány, Rebeca Ciolan a délutáni órákban a galati-bucuresti-i gyorsvonat mozdonya elé vetette magát és szörnyethalt. Az urileány a délutáni órákban feltűnően izgatottan sétált az egyik nyilvános parkban, majd pedig a pályaudvarra ment ki, ahol bevárta a gyorsvonatot és amikor az kifutott a pályaudvarról, a teljes sebességgel haladó vonat elé vetette magát. A mozdonyvezető leállította a vonatot, de a leány már csak egy felismerhetetlenségig összeroncsolt hústömeg volt. Az esetről azonnal jelentést tettek a hatóságoknak, ahonnan bizottság szállott ki a szerencsétlenség színterére. Az öngyilkos leánynál egy levelet találtak, amely Alecu Sarbu galati-i fiatalemberhez volt címezve és amelyben a leány szemrehányásokat tesz volt udvarlójának, hogy elhagyta és ő ezért kényszerül öngyilkosságot elkövetni. Az ügyészség a temetési engedélyt megadta.

Ugyancsak a ma délutáni órákban egy

A borsai bünpör a nagyváradi tábla előtt

Nagyváradról jelentik: A borsai gyujtogatás és az azzal kapcsolatos zendülés ügyében, mint emlékezetes, a szatmári törvényszék felmentő ítéletet hozott. A szatmári törvényszék csak Daniela diákvezért ítélte el ötezer lej pénzbüntetésre. Berinde és Dumitrescu lelkészeket állásvesztésre ítélték a hivatalos egyházi hatóságok, ügyük revíziója után pedig elhelyezték őket Borsáról.

A borsai pernek tizenhét zsidó vádlottja is volt, akik ellen zendülés címén indult meg az eljárás, de közülük néhányat azzal is megvádoltak, hogy a gyujtogatásban is résztvettek.

A törvényszék felmentő ítélete ellen a szatmári ügyészség vezetője felebezést jelentett be és így került a borsai ügy a nagyváradi tábla elé.

A borsai per felebbviteli tárgyalását Mihalescu táblai tanácselnök elnöklése mellett a II. szekció fogja tárgyalni szeptember 30-án. A zsidó vádlottak védelmét dr. Grünstein Bernát és dr. Bárdos Imre látják el.

másik öngyilkossági kísérlet is történt Galatiban az egyik vasuti átjárónál. A Strada Vezuviului-nál keresztülhaladó vasuti sínek mentén egy Ion Caduc nevezetű tighinai származású fiatalember a vonat elé akarta vetni magát, azonban Iorgu Felea pályőr az utolsó pillanatban rántotta vissza az öngyilkos-jelöltet egy arra elhaladó személyvonat mozdonya előtt. Kihallgatása alkalmával azt mondta, hogy nagy nyomora miatt akart megválni az élettől.

FORUM

Egy elhanyagolt aradi ucca

Kaptuk a következő levelet: Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Kérjük, szíveskedjék alábbi panaszunknak b. lapjában helyt adni:

A Schweidel József-uccai lakók már több ízben beadványt intéztek Aradváros vezetőségéhez, amelyben azon kérésünknek adtunk kifejezést, hogy a város köveztesse ki a Schweidel József-uccát, mert esős időben olyan sártenger borítja ezt a környéket, hogy a közlekedés itt ilyenkor teljesen lehetetlen. Többszöri beadványunk ezideig minden eredmény nélkül maradt és talán úgy reméljük, hogyha a lap után fordulunk a város vezetőségéhez, jogos kérésünk meghallgatásra talál és az illetékes hatóságok be fogják látni, hogy egy ucca, amely a város szívében fekszik, mégsem maradhat el egy legutolsó külvárosi ucca mellett, a mely most a Schweidel József-uccához viszonyítva, egy parkirozott uccának számít. Mert csak azok tudnak véleményét alkotni ennek az uccának a jelenlegi tarthatatlan állapotáról, akik egyszer már eső idején jártak erre felé, illetve nem jártak, mert minden rendes ember, amikor meglátja ezt a sártengert, már messziről kikerüli az uccát és inkább háromszoros kerület tesz, mintsem, hogy ezen végig menjen. Akkor, amikor a város számtalan uccát kiköveztet, olyanokat, amelyek messze fekszenek a belvárostól, akkor nem hiszük, hogy éppen a Schweidel József-ucca lenne az, amelyet Aradváros vezetősége mostoha gyermekként kezel és reméljük, hogy ez az ucca is rövid időn belül kiköveztésre kerül.

Engedje meg Szerkesztő ur, hogy ezen sorok közléséért legmesszebbmenő köszönetünkre és hálánknak adjunk kifejezést.

A Schweidel József-uccai lakók,

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Kreugerék idézték elő a román papírok zuhanását

Letiltott papírokat hoztak forgalomba — A Banca Nationala interveniá, hogy ne jegyezzék ezeket a papírokat

A Kreuger-tröszt ki akar vonulni Romániából

Bucurestiből jelentik: A tőzsdetanács tegnap ülésén hosszasan foglalkoztak a stabilizációs kölcsön papírjainak és általában a román papíroknak az áresésével. Londonban legutóbb a román papírokat a következő árfolyamokon jegyezték: a négy százalékos 1922-es külföldi kölcsönkötvények árfolyama a 71 és feles árfolyamról, amelyen ez év áprilisában jegyezték, 57 és feles árfolyamra esett, a konszolidációs kölcsönkötvények árfolyama 42-ről 29-re, az 1929-es stabilizációs kötvények árfolyama 77 és félről 58-ra esett, míg az 1931-es kölcsönkötvények árfolyama is tíz százalékkal esett.

Ezek az árfolyam-csökkenések természetesen nem maradtak kihatás nélkül a romániai pénzpiacon. Az állampapírok, amelyeknek árfolyama pedig az utóbbi időben tetemesen emelkedett, két héttel ezelőtt szintén esni kezdtek. Az árfolyamvesztések főleg azoknak a híreknek a hatása alatt következtek be, amelyek szerint a külföldön nagyobb mennyiségű román papírokat dobták piacra.

Csak most derült ki, hogy kik kínálták a külföldön román papírokat. A Kreuger és Toll-konzern, mint ismeretes, az 1929-es stabilizációs kölcsönből harminc millió dollárt magára vállalt, azzal a feltétellel, hogy megkapja a gyufamonopóliumot. A Monopol és a Kreuger-konzern között létrejött szerződés értelmében ennek a kölcsönnek a kötvényeit Kreugerék csak 1932 március 23-ika után hozhatják forgalomba. Ennek ellenére azonban a Kreuger és Toll konzorcium most piacra dobta ezeket

a papíroknak egy részét. A felfokozott ajánlat következtében a kötvények árai természetesen esni kezdtek és mivel a tőzsde rendszerint általában szokta véleményét, az áresés a többi román papírokat is érintette.

A román papírok árfolyamvesztésével a Banca Nationala igazgató-tanácsa is foglalkozott és azon elhatározta, hogy tekintettel arra, hogy a Kreuger és Toll-konzern blokkolt, vagyis letiltott papírokat hozott forgalomba, interveniálni fognak a külföldi tőzsdéknél, hogy ne jegyezzék ezeket a papíroknak az árfolyamait. Ugyanakkor magyarázatot kértek a Kreuger és Toll-konzernről eljárására vonatkozólag és ezzel kapcsolatban megkeresést intéztek a vállalat központjához, Stockholmba is. Miután a válasz megérkezett, a pénzügyminiszterium kommunikét fog kiadni az ügyről.

A bucuresti-i értéktőzsdén ma a stabilizációs kötvények árfolyamai egyébként jelentősen emelkedtek. A Nemzeti Bank részvényei pedig az utóbbi 3300-ról 3500-ra emelkedtek.

Érdekesnek tartjuk megemlíteni azt is, hogy anélkül, hogy megcáfolták volna, a román sajtóban erősen tartja magát már napok óta az a hír, hogy a svéd gyufatröszt ki fog vonulni Romániából és hogy az állammal kötött szerződését a legrövidebb időn belül likvidálni akarja. Hír szerint a gyufatröszt az állammal kötött szerződését azért akarja felbontani, mert a gyufamonopólium megkötése óta körülbelül fél milliárd lejt fizetett rá a romániai gyufaiüzlere.

Közel hárommillió lejre volt biztosítva fejéknél a Cidna szerencsétlenül járt Fokker-gépének négy utasa

A Belgrád—Bucuresti utvonalon történt szerencsétlenség okát megállapították

Általános megdöbbenést váltott ki a Nemzetközi Légiforgalmi Társaság (Cidna) Fokker-gépének szerencsétlensége, amely Orsova és Turnu-Severin között történt. A lezuhant repülőgép négy utasa és két pilótája a felismerhetetlenségig összeégett és így sajnos élő szemtanúi nem maradtak a szerencsétlenségnek. A katasztrófa, mint ismeretes, az éjjeli nagy viharban következett be, a mennyiben a sötétségben a Fokker-gép sziklafalba ütközött.

A Páris—bucuresti-i repülőutvonal 2700 kilométer. Ezen a hosszú utvonalon egyetlen szerencsétlenség sem történt eddig, a légiutvonal éjszakai szakaszait így Belgrádtól Bucuresti-ig 14 világítótorony jelzi a repülőgép utját.

A Cidna bizottsága most fog kimenni a szerencsétlenség színhelyére, hogy megállapítsa a baleset okát. Hogy szerkezeti bajok

nem lehettek, azt bizonyítja az is, hogy tavaly több mint hárommillió kilométer utat futottak meg a Nemzetközi Légiforgalmi gépei és egyetlenegy baj sem történt. Ezzel a biztonsággal magyarázható, hogy a Cidna gépeivel kapcsolatos életbiztosítást a Nemzetközi Légiforgalmi Rt. biztosítója közel háromszorosára emelte fel. Eddig minden megváltott utasjegy 150.000 frankos biztosítással volt kapcsolatos. És most július 15-én a biztosító társaság ezt az összeget 400.000 frankra emelte fel, ami mintegy kétfélszázkilencvenezer lejnek felel meg anélkül, hogy a jegy árát felemelték volna. Így a szerencsétlenül járt négy utas örökösei egyenként kétfélszázkilencvenezer lejt kapnak. Az elhalt pilóták örökösei is megkapják a biztosított összeget, mert erre a francia törvények szerint a pilóták fizetésük 9 százalékát fizették be, de ennek csak egyharmadát fizették, míg a többit a repülő-társaságok.

= A vasárnap kereskedő-gyűlésre, amelynek meghívóját tegnap közöltük, igen nagy érdeklődéssel készülnek az Aradi Kereskedelmi Testületben szervezett aradi kereskedők, de nagy feszültséggel várják ennek a lefolyását Arad kereskedőin kívül is az ország minden városának a kereskedői. Az üzletbér leszállítás, a villanyárak leszállítása, a közterhek elviselhető kivetése és behajtása, mind országos problémák. A Kereskedelmi Testület gyűlésére, amely a munkanélküliek segítségének kérdésével is foglalkozni fog, Aradváros intermár-bizottságának elnökét is meghívták és dr.

Radu Cornel alkotó energiájától is remélik a kereskedők, hogy a városnak mint háztulajdonosnak a vezetése mellett a bérproblémát sikerül messzebbmenő lépések feleslegessé telen mellett megoldásra vinni. A Kereskedelmi Kamara vezetősége is megígérte a gyűlésen való részvételt és az Országos Szövetség is meg fog jelenni. Miután az ügy fontosságára való tekintettel a Testület vezetősége minden kereskedőt és nyílt üzlettel bíró iparost is szívesen lát vendégül, előrelátható, hogy az egyesület új nagyterme szüknek fog bizonyítani az érdeklődők befogadására.

Tűzifát, épületfát,
mindennemű faanyagot,
Lomási parkettát
szállít, — kívánságra lerakva is
Dr. Valkó Dezső, Arad,
St. Gheorgho 4.

Made in England
Az összeomlott bálvány

Ezekben a napokban, amikor a szenzációkkal teli táviratok egymást érték, amikor arról érkeztek jelentések, hogy Angliában megszünt az aranystandard, hogy esik a font, hogy Európaszerte bezárják a tőzsdéket, talán észre sem vettük, hogy a nagy recsegés, ropogás közepette szép csendesen és halkán ismét egy bálvány omlik össze, hogy kevesebb lesz újra egy tekintélyvel.

Ez a világtekintély pedig a: *Made in England*.

Távol álljon tőlem a naivitás, mintha azt hinném, hogy megszűnt a „Made in England”, hogy nem fogjuk többé látni azokat az angol árukat, amelyeken mintegy garanciaképpen ott olvasható ez a három szavas jelzés.

Csak annyit kívánok szerényen megjegyezni, hogy megszűnik a jelzésnek a tekintélye, a varázsereje és csak három egyszerű, szürke angol szó lesz belőle. Megszűnik az a varázserő, amely gyermekkorunkban a radírvasárlásnál arra kényszerített, hogy ezt mondjuk a kiszolgáló fiúnak: „De olyant tessenek adni, amelyen rajta van, hogy „Made in England”. (Igy mondtuk, talán kissé akadozva, ahogy ide leírtam és nem angolosan: Méjd in Ingland.)

Vagy talán tetszik emlékezni arra is, hogy a játékokon, az autobuszokon és a tűzoltókocsin is ott volt ez a megnyugtató három szó, amely garantálta, hogy a játékszer szilárd alapokon nyugszik és hogy nem könnyen rongálható. Egész életünkön végig kísért bennünket ez a jelzés: rajta volt a töltőtolon, amellyel az irodában irtunk és ha megláttuk, hogy a szövet szélén, amelyet megakartunk venni, ott van ez a jelzés, elismerő hangszóval mondtuk: „Ja, az más, ezért a szövetért ez az ár tényleg nem sok”.

Most azonban devalválódott. Hirtelen nagyot zuhant szemünkben az árfolyama. Már nem imponál.

Mert az az áru, amely magán viseli a Made in England jelzést, már nem olyan államból jön, amelynek valutája szilárd, mint az Angol Bank. (Elnézést kérek, hogy más hasorlat hirtelen nem jut eszembe.) Nem olyan államból jön, amelynek rendezettek az anyagi viszonyai, ahol meg van az aranyparitás, amely a szabadkereskedelem védőbástyája.

Nem, ezen az árun, amelyet a jól ismert három szavas jelzéssel a kezembe veszek, már rajta van a valutazárlat íze, ott a fizetés- és szállásállítás, a tőzsdébezárás, a szükségrendeletek tömkelege, a védővámok és adók emelése, a költségvetési deficit. Nem, kérem, ez már nem a *splendid isolation*. Ez már Európa. Ez ismerős. Ez nem imponál. Ebben magunkra ismerünk.

Hát ezért nem tekintély már a Made in England, ezért már csak három detronizált szó, amely nem vált ki különösebb emóciót vagy tiszteletet az emberből, amikor olvassa vagy kiejti. Olyan egyszerű, trónjavesztett három szó, mint akár az *arany*, az *Angol Bank*, a *font*, hogy a többit ne is említsem...

És, amikor az ember most kissé meghatottan bucsuzik ettől a tekintélytől, hogy mint egyszerű sorsüldözött, viharvert „polgártársat” fogadja be, — önkéntelenül az az érzése támad, hogy gyászkeretbe kellett volna tenni a három a szót, amely cimként áll e rövid nekrológ felett: *Made in England*.

Molnár Tibor.

= A szeszmonopóliumra vonatkozólag meghallgatják az érdekeltek véleményét is. Bucurestiből jelentik: Az Adeverul értesülése szerint a szeszmonopólium törvénytervezője még nem végleges, mert Argetoianu előbb meg kívánja hallgatni az érdekteljesítettek véleményét is.

Apróhirdetések

ALKALMAZÁS.

VIDÉKRE jörfőző mindenek 2 tagu családhoz kerestetik. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

JAVITASI munkához kőműves segédet keresünk. Ugyanott szobafestő is kerestetik. Jelentkezni délelőtt 11-12, délután 5-6 között az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

LAKÁS.

EGY, ESETLEG KÉT különbejáratu butorozott szoba dírek. fürdőszobával, elegáns, garantált tiszta, esetleg teljes ellátással, október 1-re olcsón kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában: 400

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: v. Andrassy-tér 19., a ház-mesternél. 200

KÉTSZOBÁ, konyhás I-ső emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

KIADO a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cim: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., házmesternél.

MORMOTTA BUNDA, haló, ebédő, szalonberendezések, zongorák, hegedűk, szőnyegek, függönyök, storeok, gobelinak, festmények, gyermekágyak, rézagy. neszerezes kézbörönd, szőrmék, himzett hálókabátok, berzser fotelok, vitrin, Biedermayer szalon, antik asztal és székek, fotelrámák, régi azékelykorsók, mosdó, service dísz tárgyak stb. olcsón eladók.

SALGONÉ bizományi üzlete,
Str. Horia No. 1. (Neuman-palota)

Czelnai Eszter

dietikus könyvekapható „Puritas“ turóüzem irodájában, v. Zrinyi-u. 6. szám és az összes könyvkereskedésekben. Orvosok által ajánlva. Minden háztartásban nélkülözhetetlen. Ara 140 lej. Vidékre utánvét mellett.

KITÜNO, jókarban levő 2 Hltres vashordók eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

KERESÉK perssabundákat, szörme darabokat felszőrmézéshez, parma és gyári ebédő- és futószőnyeget, vitrineket, komódokat, szalonokat tonet székeket-szobaberendezéseket, antik dísz tárgyakat. SALGONE bizományi üzlete, Strada Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota.

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben kerestünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

KÜLÖNFÉLEK.

FÉRFISZOBÁ, osontszinü háló, modern teljesen kifogástalan villanylámpa, paplan párna, lenvászon ágygarnitúra teljesen új, férfi és női télikabátok olcsón eladók. Ugyanott egy különbejáratu butorozott szoba fürdőszobával október elsejére kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 500

TELEGRAMA

weisz & comp arad
eminescu 14

berlin charlottenbourg | 15 | 9 | 31

rádió vásárlását elhalasztani stop rádió publikumnak nagy meglepetést hozunk stop

schaub rádiógyár charlottenbourg

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

FŐTÉREN, a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiség azonnal kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában

50.000.- lej

rövidlejáratu kölcsönt sür-gösen keresek, melyért 20.000 lej haszonrészesedést nyujtok. — Ajánlatok „Ötszörös fedezet“ jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek. 3205

Nagy üzlethelyiség

főtéren, a Minorita-templommal szemben

november 1-re kiadó.

Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 250

Hirdetmény.

A ménesi hegyközség tanácsa közhírré teszi, hogy a szűret a kisbirtokosok részére október 1-én, míg a nagybirtokosok részére október 6-án kezdődik.

A hegyközség tanácsa.

Tragikus sorsu család

Öngyilkos lett a férj és a feleség. — A gazdasági válság áldozatai.

Ploestiből jelentik: A súlyos gazdasági válságnak a mai napon, egyszerre két halálos áldozata is volt Ploestiben. Az egyik öngyilkosságot Niculescu Todor volt ploesti-i kiskereskedő felesége követte el, aki nagy nyomor miatt, melyben három gyermekével együtt küzdött, zsírosszódával megmérgezte magát és mire rátaláltak, az orvosi tudomány már nem tudott rajta segíteni. A szerencsétlen asszony borzalmas kínok között szenvedett ki, hátrahagyva három kisgyermeket, akik most minden pártfogó nélkül, egyedül állanak. A tragikus sorsu asszony férje egy évvel ezelőtt hasonló körülmények között vált meg az élettől. Hosszu éveken keresztül ugyanis gondtalanul élt a Niculescu-család, míg azután az elmúlt évben a teljesen leromlott gazdasági viszonyok őket is a tönk szélére juttatták, ugyanarra, hogy már a betevő falatjuk sem volt meg. Az egykor jobb napokat látott kereskedő ekkor határozta el magát végzetes tetteire és egy napon kiürítette a méregpoharat, amely azután pontot tett küzdelmes életére. Felesége azóta leirhatatlan nyomorban tengődött három gyermekével együtt és ez annyira elkésérettte, hogy ő is férjéhez hasonlóan jobbnak látta az élettől minél előbb megválni.

A másik öngyilkosságot Stolian Ghenculescu volt kereskedő követte el, aki ma délelőtt elment a városi fürdőbe és ott az egyik kabinban revolverrel agyonlőtte magát. A volt kereskedő még egy-két évvel ezelőtt jómódu ember volt, azonban teljesen tönkre ment, házat és üzletét elárverezték, úgy, hogy a szó legszorosabb értelmében az uccára került és ez készítette az öngyilkosság elkövetésére. Mindkét öngyilkosság rendkívül nagy feltűnést és megdöbbenést keltett Ploestiben.

HIRDESSEN az Aradi Közlönyben!

Rádió műsor.

PÉNTEK, SZEPTEMBER 25.

Bucuresti. 12. Gramofon. 12.50. Gramofon. 17. Katonakürtök hangversenye. 19. Rádióegyetem. 19.20. Gramofon. 20. Wagner: Trisztán és Izolda. — Budapest. 9.15. Az államrendőrségi zenekar hangversenye. 12. Déli harangszó. 12.05. A rádió házikvartettjének hangversenye. 4. Felolvasás. 5.25. Gramofonhangverseny. 6.30. Gyorsiró tanfolyam. 7. Kosztolányi Dezső felolvasása. 7.30. Toll Árpád és Jancsi cigányzenekarának hangversenye. 8.30. Vidám est. Majd: Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye. — Bécs. 11.30. Gramofon. 13.10. Gramofon. 16. Haupt zenekar. 19.30. Operaközvetítés a bécsi állami operaházból. 22. Korngold-jazz. — Belgrád. 11.35. Gramofon. 12.45. Rádiózenekar. 17. Jugoszláv dalok. 17.30. Gramofon. 18. Átvitel a Moszkvakávéházából. 20. Hangverseny. 20.30. Sankoly István hegedűművész hangversenye. 22.50. Rádiózenekar. — Berlin. 16.30. Zongoraverseny. 18.40. Szórákzóató zene. 20. Szimfonikus hangverseny. 22. Szórákzóató zene. — Hamburg. 19.55. Saint-Saens: Sámson és Delila című operája. — Heilsberg. 16.30. Szórákzóató zene. 18.55. Chopin-művek zongorán. 20. Brahms: Német requiemjének előadása. — Milano. 17.10. Gramofon. 19.10. Könyvnyű zene. 19.45. Gramofon. 21. Vegyes hangverseny. — Pozsony. 18. Magyar óra. — Róma. 17.30. Szórákzóató zene. 21. Costa Scugnizza című háromfelvonásos operettje. — Varsó. 18. Könyvnyű zene. 19.35. Gramofon. 20.15. A fúharmonikusok hangversenye.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 26.

Bucuresti. 12. Gramofon. 12.50. Gramofon. 17. Sibiceanu-zenekar. 19.20. Gramofon. 20. Lehár: A vig özvegy című operettje. — Budapest. 9.15. Hangverseny. 12. Déli harangszó. 12.05. Smirnof Szergej orosz balalajkenekarának hangversenye. 4. Novellák. 4.45. Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5. A Magyar Cserkészszövetség műsoros délutánja. 6. Szórákzóató zene. 7.45. Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 8.30. Az 1. honvédelmi társaság zenekarának hangversenye. 9.45. Kabos Ilonka zongorahangversenye. Majd: A Weidinger-szalonzenekar hangversenye. — Bécs. 11.30. Geiger-zenekar. 18.10. Gramofon. 18.50. Gramofon. 19. Römisch-zenekar. 19.50. Jazz-dalok. 21.10. Curdino André párisi operaénekes áriaestje. 22.10. Dostal-zenekar. — Belgrád. 11.35. Gramofon. 12.35. Rádió-zenekar. 16. Gramofon, kívánság-hangverseny. 17. Népdalok. 20. Operaátvitel Zágrábból. Utána gramofon-tánczene. — Berliu. 16.30. Fuvószene. 19. Hegedűverseny. 20. Zenekari verseny. — Heilsberg. 16.40. Szórákzóató zene. 20. Walter Kollo: Amit az asszonyok szeretnek, Operett. — Langenberg. 17. Rá-

diózenekar. 22.40. Esti zene. 23.30. Jazz. — Leipzig. 19.30. Offenbach: „A toledói aranytüves“ című operettje. 21.45. Tánczene. — Róma. 17.30. Hangverseny. 20.10. Gramofon. 21. Bellini Norma című operája. — Zágráb. 20. Átvitel a zágrábi nemzeti színházból. Mascagni: Parasztszecsület. Leoncavallo: Bajazzók.

A szerkesztésért

STAUBER ISTVÁN
feln.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget

Az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Újságírószervezet Aradi Csoportja rászakadt mély gyászát jelenti, hogy

Lits Antal

a Függetlenség volt felelős szerkesztője

ma, szeptember 24-én délután négy óraker hosszas testi gyöttrődés és súlyos, fájdalmas betegség után meghalt.

Arad magyar újságírói a legidősebb kartársat veszítették el ebben a melegszerű emberben, aki harminchat éven keresztül volt robotos munkása, a sorsfordító erejű és csillogásában is mindig mély, belső lelki elmélyülést és odaadást követelő újságírópályának. Mindahhoz, ami ebben a városban és e város körül történt, lezajlott, vagy fejlődni kívánt, Lits Antal megnemalkuvó újságírótolla fűzte oda a közvélemény irányító hangját.

Eltávozott csendben és észrevétlenül, szegényen és fáradtan: mint a kisebbségi sors örszemes sajtómunkájának figyelmeztető predestinációja.

Temetése szombaton, szeptember 26-án délután fél 3 óraker lesz a felsőtemető halottasházából a római katolikus egyház szertartásai szerint. Lelkiüdvéért a rekviemet hétfőn, szeptember 28-án délelőtt 10 óraker tartják a főtisztelendő Minoritarendi atyák templomában.

Emlékét kegyelettel őrzi meg újságíróársai fájdalmas szeretete.

Aradon, 1931. szeptember 24-én.